

Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2016

Morten Meland & Ole Roer

Forord

Undertegnede vil nok en gang få takke Søndre Land kommune v/ Einar Struksnæs og respektive viltlag og driftsplanområder for bestilling av elgrappport.

En takk rettes også til alle jegerne for nok et år med innsamling og levering av et mer eller mindre komplett tannmateriale.

Årets rapport er fyldig og vi håper at rettighetshaverne og forvaltninga vil få utbytte av vurderingene som er gjort, i kommende bestandsplanperiode i Søndre Land.

Fyresdal 10.2.2017

Morten Meland

Forsidefoto: Vellykket elgjakt (Faun Naturforvaltning AS).

Faun rapport 003-2017:

Tittel:	Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2016
Forfatter:	Morten Meland
ISBN:	978-82-93373-75-9
Tilgjengelighet:	Fritt
Oppdragsgiver:	Søndre Land kommune, Søndre Land Viltlag Øst/Vest, Fluberg Vestre driftsplanområde og Fluberg Øst driftsplanområde
Prosjektleder:	Morten Meland
Prosjektstart:	7.12.2016
Prosjektslutt:	10.2.2017
Referat:	Aldersregistrering av skutte elg i Søndre Land etter jakta 2016 er gjennomført. Det er gjort beregninger av utviklinga i tetthet, produksjon og struktur i elgbestanden og gitt anbefalinger til neste års jaktuttak.
Sammendrag:	Norsk
Dato:	10.2.2017
Antall sider:	38 + vedlegg

Kontaktopplysninger Faun Naturforvaltning AS:

Post:	Fyresdal Næringshage 3870 FYRESDAL
Internet:	www.fnat.no
E-post:	post@fnat.no
Telefon:	97760277

Kontaktopplysninger forfatter:

Navn:	Morten Meland
E-post:	mm@fnat.no
Telefon:	91714321

Innhold

Sammendrag	5
Innledning	6
Materiale og metode	6
Resultat	8
Hovedtall for de skutte elgene 2016.....	8
Fellingstall, elgtetthet og kjønnsforhold	9
Utvikling med alder	11
Bestandskondisjon	14
Elg og trafikk.....	17
Elg og tømmer.....	19
Elgen i nabokommunene	20
Hjort	22
Diskusjon	23
Konklusjon.....	26
Bestandsplanområdene	27
Vedlegg Rådata aldersregistreringer	

Sammendrag

Aldersregistrering

Det ble felt 263 elg i Søndre Land i 2016 og vi har mottatt komplett alder- og vektdata for 190 elg. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 49 %.

Elgtetthet og bestandsstruktur

Etter jakta 2016 er det beregnet en elgtetthet på om lag 530 elg, tilsvarende 9 elg per 10.000 daa. Det ble observert 0,27 elg per jegerdag. I 2016 ble det observert 1,7 ku per okse, mens det estimerte kjønnsforholdet etter jakta 2016 var 1,9 ku per okse. Kjønnsforholdet har generelt holdt seg på et stabilt jevnt nivå, men synes likevel å ha blitt noe skeivere de siste åra.

Bestandskondisjon

Den observerte kalv- og tvillingraten var i 2016 på hhv. 0,58 og 1,11. Dette innebærer at det i gjennomsnitt ble sett 0,58 kalv per ku 1,5 år og eldre og at 11 % av kuene med kalv hadde tvillingkalver under jakta 2016. Slaktevektene for kalv og ungdyr var i 2016 på hhv. 64 og 135 kg. Utviklingen i slaktevekter for kalv og ungdyr må betegnes som stabile.

Jaktuttak 2017

Det synes klart at jakttrykket kan økes for å oppnå en svak bestandsreduksjon. Dette for å forebygge redusert produktivitet i elgbestanden, samt forebygge skogskader forårsaket av hardt beitetrykk. Vi anbefaler at elgbestanden bør forsøkes stabilisert rundt 0,2 sett elg per jegerdag i Søndre Land. For å oppnå dette har vi skissert et jaktuttak på 300 elg for 2017.

Innledning

Hjorteviltartene er de økonomisk sett viktigste viltartene våre, både i form av verdier gjennom salg av jakt og kjøtt, men også som en potensiell kostnad gjennom trafikkpåkørsler og skadegjørere på skog og innmark. Gjennom sin tilstedeværelse påvirker også hjorteviltet en rekke andre arter i naturen. Kunnskap om struktur, produksjonsevne og vilttetthet er derfor viktig i norsk hjorteviltforvaltning.

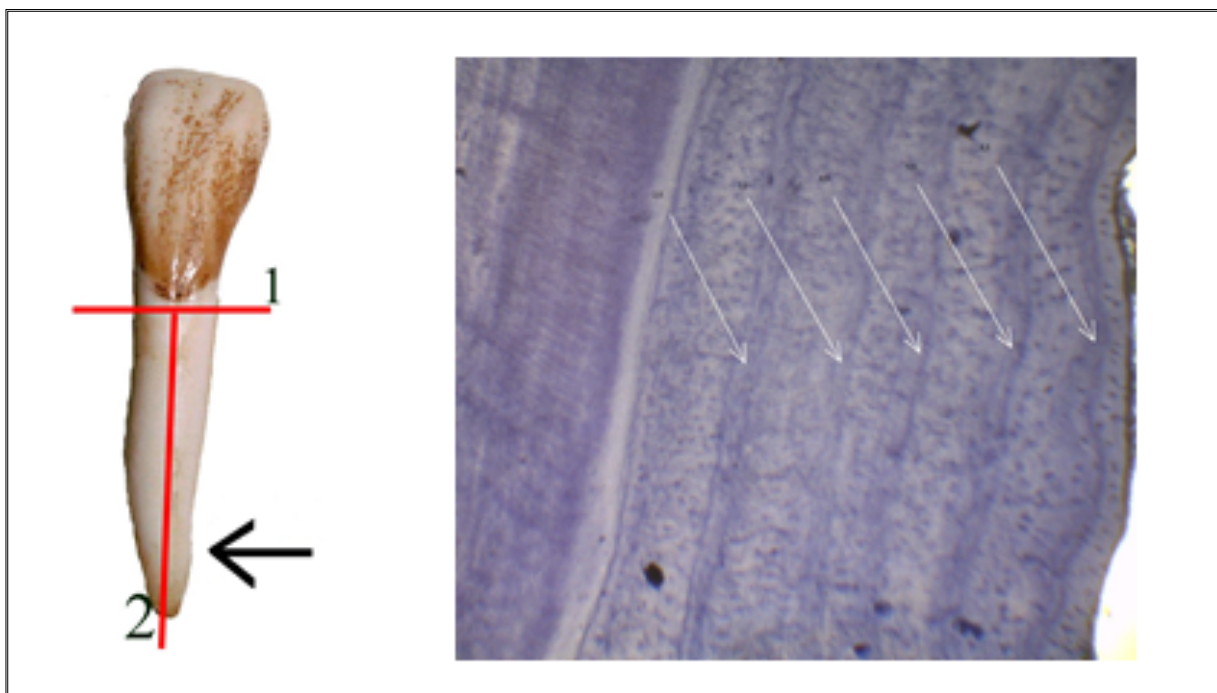
Alt hjortevilt kan aldersregistreres ved tannsnitting. Sammen med jegeropplysninger fra «sett elg» og kunnskap om beitenes sammensetning og tilstand, dannes det kunnskapsgrunnlaget vi har til rådighet i dagens forvaltning.

I denne rapporten sammenstiller vi jegeropplysninger fra «sett elg» kombinert med alder- og vektdata fra felt elg. Avslutningsvis kommer vi med forslag og anbefalinger til jaktuttaket for 2017 basert på forestående data og tetthetsberegninger.

Materiale og metode

Aldersregistrering

Alderen til elgene blir bestemt ved hjelp av tannsnitt. Kalken i de innsamlede tennene blir fjernet ved å sette tennene i 5 % saltsyre (HCl). Det blir så tatt snitt (tykkelse mindre enn 40 tusendels millimeter) på langs av tanna fra nederst på tannrota og ca. 1/3 opp på tannhalsen. Etter skylling i rennende vann, samt en prosess der tannsnittene blir farget, avleses alderen ved hjelp av en lupe. Man kan da lese av «årringer» i kalklaget (Figur 1).

Figur 1. Det er området fra rotspissen og ca. 1/3 opp på tannhalsen som benyttes ved aldersregistreringen (venstre bilde). På ferdige fargede snitt kan man lese av «årringer» i kalklaget (høyre bilde). Individet på bildet ble skutt som 6,5-åring (5 årssoner + 1).

Datagrunnlag

Data fra sett og felt elg er benytta. Data er henta fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no). Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no) er benyttet for å illustrere irregulær avgang av elg (tabell 03501), tømmeravvirkning (tabell 03895) og produktivt skogareal (tabell 07366).

Felte elg

I perioden 1985 til 2016 er det skutt 7850 elg i Søndre Land kommune etter tall fra Hjorteviltregisteret og egen aldersdatabase. Faun har gjennomført aldersregistreringer siden 2003 og har alders- og vektopplysninger for i alt 2563 elg felt i kommunen.

Felte hjort

Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no) og Søndre Land kommune er det skutt 160 hjort i kommunen i perioden 1986-2016. Faun har alders- og vektdata for 17 hjort felt i perioden 2009-2016.

Nøyaktigheten av indeksene (ku pr. okse, sett elg pr. jegerdagsverk) fra sett- og felt elg varierer¹. Det anbefales minimum hhv. 500 og 1000 observasjoner for henholdsvis antall sett elg og antall jegerdager for å sikre statistisk nøyaktighet². Tallmaterialet fra Søndre Land tilfredstiller disse «kravene» på kommunenivå.

Kohortsanalyse

Modellen tar utgangspunkt i at dersom man ser bort fra migrasjon og naturlig dødelighet vil alle elger før eller senere i det aktuelle valdet/kommunen bli skutt. Dersom vi i et område aldersbestemmer alle skutte dyr, vet vi i hvilken periode de har levd og hvor gamle de til en hver tid har vært. Dermed kan vi «rekonstruere» bestanden tilbake i tid, og beregne et minimumsestimat for den faktiske bestanden. For årene tidlig i perioden er en stor del av alle elger som levde skutt, ergo kjenner vi også bestandens sammensetning. For de siste åra blir beregningene mer usikre siden det fremdeles er mange elg i live etter jakta 2016. Nærmere beskrivelse av metoden er gjennomgått i tidligere rapporter³ og i faglitteraturen⁴.

Konfidensintervall

I flere av figurene blir det benyttet konfidensintervall. Under gitte forutsetninger (ikke alltid oppfylt!) viser disse intervallene yttergrensene hvor man med 95 % sikkerhet vet at den reelle verdien befinner seg innenfor. Dess større antall observasjoner som ligger bak, dess smalere blir konfidensintervallene.

¹ Solberg, E. J., Veiberg, V., Rolandsen, C. M., Ueno, M., Nilsen, E. B., Gangsei, L. E., Stenbrenden, M. & Libjå, L. E. 2014. Sett elg- og sett hjort-overvåkingen: Styrker og forbedringspotensial. – NINA Rapport 1043. 103 s.

² Solberg, E. J., Rolandsen, C. M., Heim, M., Grøtan, V., Garel, M., Sæther, B.-E., Nilsen, E. B., Austrheim, G., Herfindal, I. 2006. Elgen i Norge sett med jegerøyne. En analyse av jakt-materialet fra overvåkningsprogrammet for elg og det samlede sett elg-materialet for perioden 1966-2004. NINA Rapport 125.

³ Stenbrenden, M. 2012. Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2011. Faun rapport 011-2012. Faun Naturforvaltning AS, Fyresdal Næringshage, 3870 Fyresdal.

⁴ Gangsei, L.E. 2013. A Bayesian method for estimating moose (*Alces alces*) population size based on hunter observations and killed at age data. Master Thesis 2013. Norwegian University of Life Sciences.

Resultat

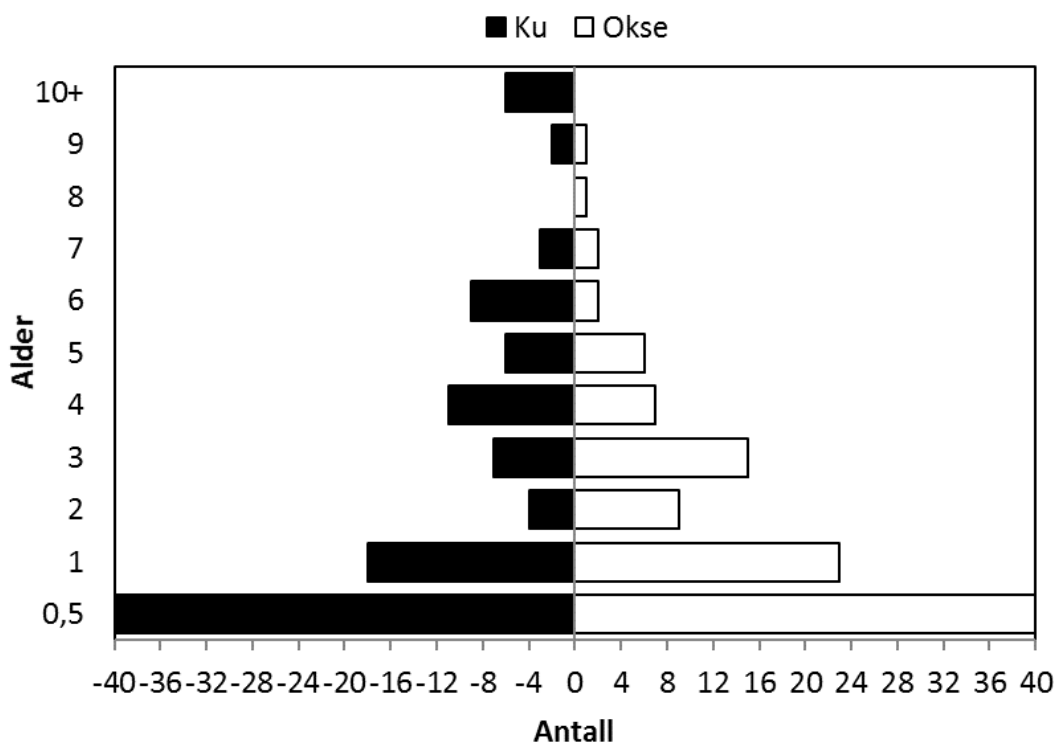
Hovedtall for de skutte elgene 2016

Etter tall fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no) ble det felt 263 elg i Søndre Land i 2016. Vi har komplett alder- og vektdata for 190 elg i Søndre Land for 2016 (Tabell 1 og figur 2). Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 49 %.

Tabell 1: Hovedresultat for okser (til venstre) og kyr (til høyre) med kjent alder og vekt felt i 2016.

Alder	Snittvekt	Antall (n)	Alder	Snittvekt	Antall (n)
0,5	64	25	0,5	63	33
1,5	129	23	1,5	118	18
2,5	160	9	2,5	173	4
3,5	192	15	3,5	162	7
4,5	213	7	4,5	152	11
5,5	212	6	5,5	174	6
6,5	250	2	6,5	177	9
7,5	231	2	7,5	183	3
8,5	245	1	8,5	-	-
9,5	243	1	9,5	179	2
10,5 +	-	-	10,5 +	170	6

Aldersfordeling 2016

Figur 2. Alderspyramide over aldersbestemte elg i Søndre Land i 2016, fordelt på kjønn (x-akse) og aldersklasse (y-akse). Felte dyr i hver aldersklasse vises som antall av alle felte individer av hvert kjønn.

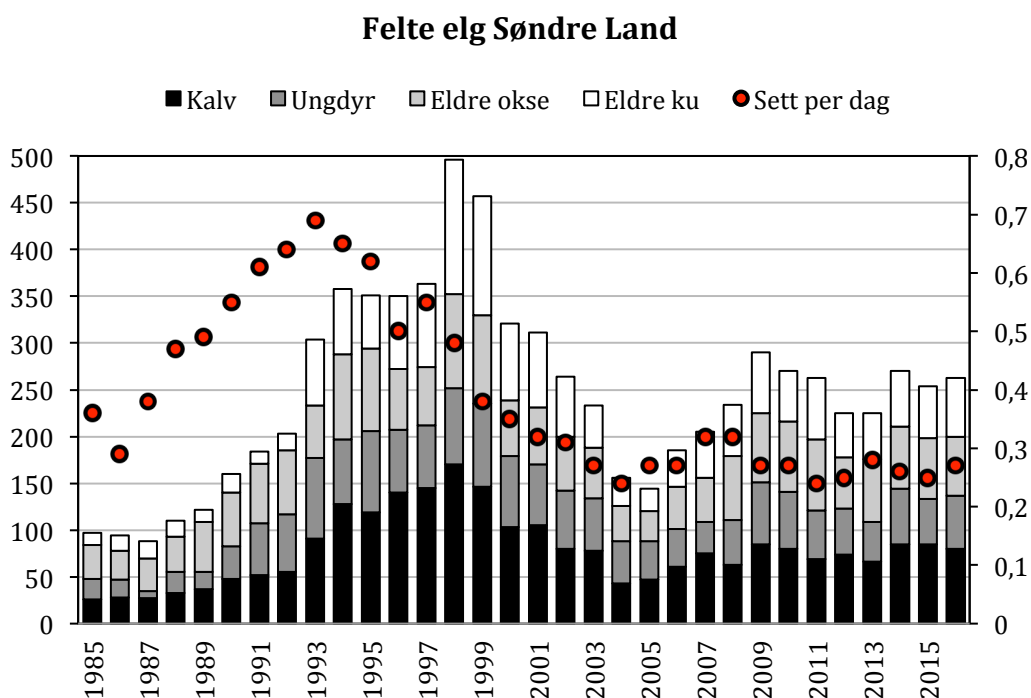
Fellingstall, elgtetthet og kjønnsforhold

I takt med en stigende elgtetthet, økte også avskytingen i Søndre Land kraftig fra slutten av 80-tallet. Etter bestandstoppen rundt midten av 90-tallet, ble elgtettheten betydelig redusert frem mot 2003 (Figur 3). De siste årene er fellingstallene i større grad stabilisert, med i overkant av 250 elgfellingar årlig de siste 3 årene.

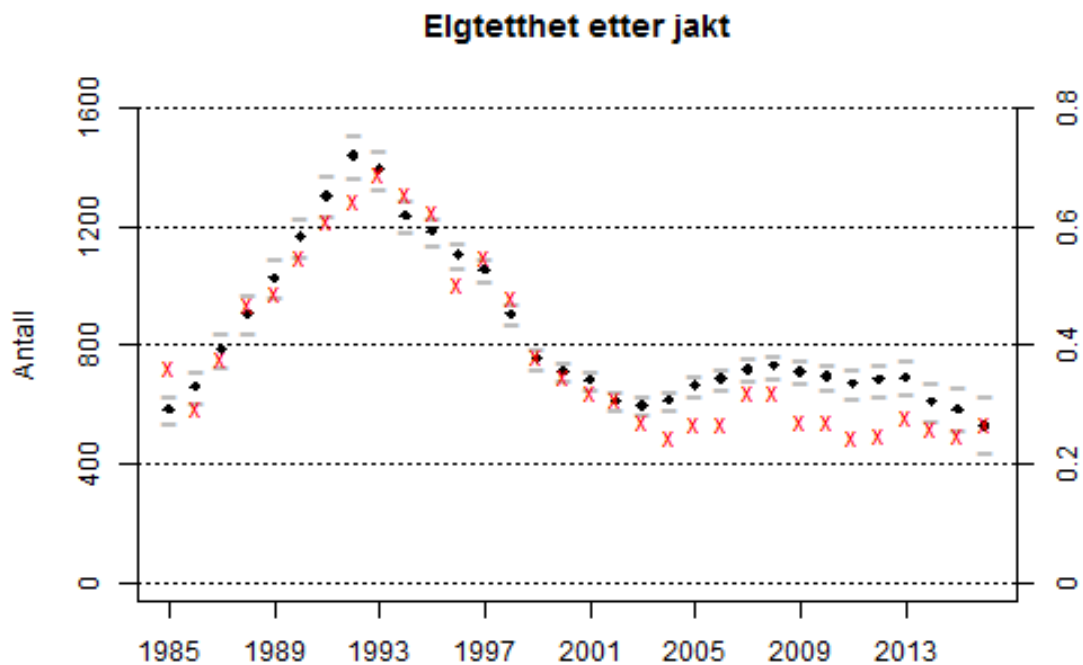
Den beregnede elgtettheten følger i grove trekk den samme utviklingen som sett elg per jegerdag. Etter en svak bestandsoppgang i årene 2007-2008, er elgtettheten svakt redusert, spesielt de siste 3-4 årene (Figur 4). Etter jakta 2016 er det beregnet en elgtetthet på om lag 530 elg, tilsvarende 9 elg per 10.000 daa (Figur 4). Tetthetsestimatet vårt indikerer en svak bestandsreduksjon fra forrige år, til tross for at sett per dag-verdien hadde en svak økning fra 0,25 til 0,27 fra fjorårets jakt. Potensielle årsaker til dette er omtalt i diskusjonen. I korthet tror vi at elgtettheten er tilnærmet uendret fra fjoråret.

I 2016 ble det observert 1,7 ku per okse, mens det estimerte kjønnsforholdet etter jakta var 1,9 ku per okse (Figur 5). Kjønnsforholdet har generelt holdt seg på et stabilt jevnt nivå, men synes likevel å ha blitt noe skeivere de siste åra.

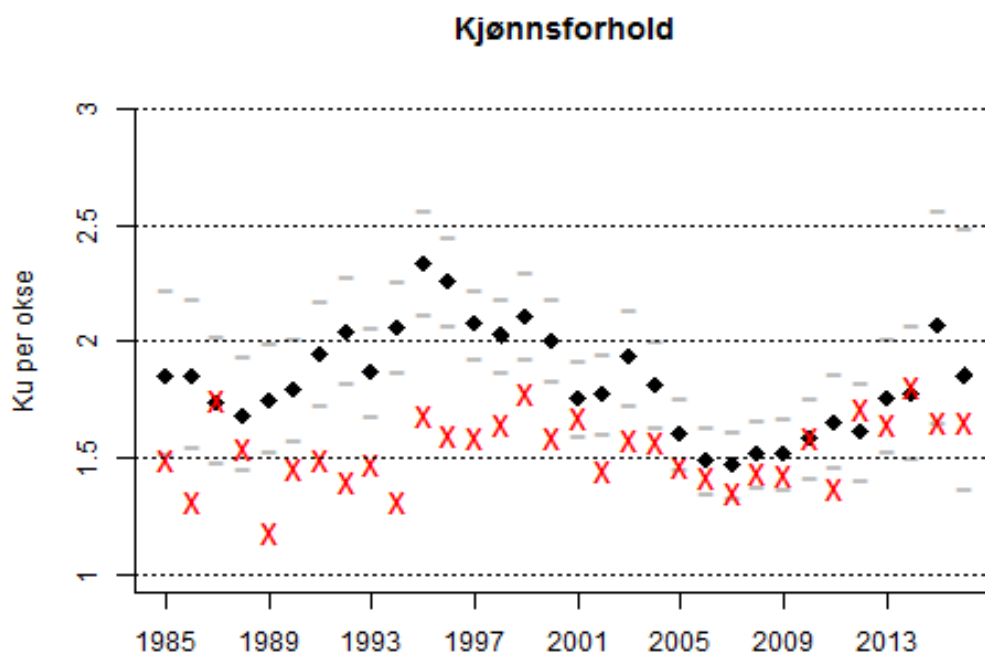
Generelt gjelder at kjønnsforholdet vil endre seg gjennom jakta, gitt at det felles flere okser enn kyr i løpet av jakta. Siden vinterstammen av kyr (før jakta) er høyere, blir det relative uttaket (jaktpresset) av okser og kyr forskjellig, selv om en det felles et jevnt antall okser og kyr. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det i 2016 felt en svak overvekt av hodyr (51%), ut fra dette forventes kjønnsforholdet frem mot neste års jakt tilnærmet på samme nivå som i 2016. Dersom det er en målsetting å ha et jevnere kjønnsforhold i neste bestandsplanperiode må det relative uttaket av hodyr økes.

Figur 3. Antall felte elg og sett elg per dag i Søndre Land i perioden 1985-2016 for kategoriene kalv, ungdyr, eldre okse og eldre ku.

Figur 4. Beregnet elgtetthet etter jakt i Søndre Land i perioden 1985-2016 med svarte firkanter (verdier på venstre loddrette akse). Sett per dag med røde kryss (verdier på høyre loddrette akse). 95 % -konfidensintervall for antall elg er vist med grå streker.

Figur 5. Beregnet kjønnssforhold etter jakta i perioden 1985-2016 med svarte firkanter og 95 % konfidensintervall med grå strek. Ku per okse fra sett elg med røde kryss.

Utvikling med alder

Vekt og gevirstørrelse hos okser

Vektdataene viser at oksene vokser frem til rundt 7 års alder, både med tanke på vekt (Figur 6) og gevirstørrelse (Figur 7). De felte oksene i 2016 hadde noenlunde lik eller lavere gjennomsnittsvekt per aldersklasse i forhold til snittet i perioden 2003-2016. En gjennomsnittlig elgokse i Søndre Land når 200 kg slaktevekt som 3,5 åring.

Det ble felt 19 elgokser på 200 kg slaktevekt eller mer i 2016, den tyngste på 266 kg. Ingen av oksene over 200 kg i slaktevekt var yngre enn 3,5 år.

Når det gjelder gevirstørrelse, målt etter antall tagger, ble det felt 8 okser med 8 tagger eller mer i geviret, og det høyeste taggantallet var 12. Denne oxen ble aldersbestemt til 5,5 år og med slaktevekt på 232 kg.

Vekt og produktivitet hos kyr

I Søndre Land flater veksten til kyrne ut ved 2,5 års alder, og den gjennomsnittlige vektøkningen er deretter liten (Figur 8). Vektstagnasjon til elgkuene indikerer at hoveddelen av hodyrbestanden i snitt starter å produsere kalv ved 2,5 års alder. Vektstagnasjonen skyldes investering av energi i eget avkom, noe som går på bekostning av økning i egen kroppsvekt. Motsatt ser en i områder med lav bestandskondisjon en utholdende vekst frem til rundt 4 års alder før veksten «flater ut». Dette illustrer tidforskjellene kyrne bruker på å nå kjønnsmoden alder, som i stor grad er betinget av kroppsvekt⁵ og elgtetthet.

Drektighetsraten synes å være lav før rundt 3-4 års alder for så å holde seg på et stabilt nivå (Figur 9). Vi understreker at de reelle verdiene for drektighetsraten nok er høyere enn hva figuren gir inntrykk av, da man må anta at kyr med kalv har mindre risiko for å bli felt under jakta. Kurven gjenspeiler likevel forskjellen i den innbyrdes drektighetsandelen mellom ulike aldersklasser. Et tilsynelatende fall i drektighet for hodyr i årsklassen 7,5 år, skyldes trolig et relativt lavt tallmateriale for den årsklassen (n = 40).

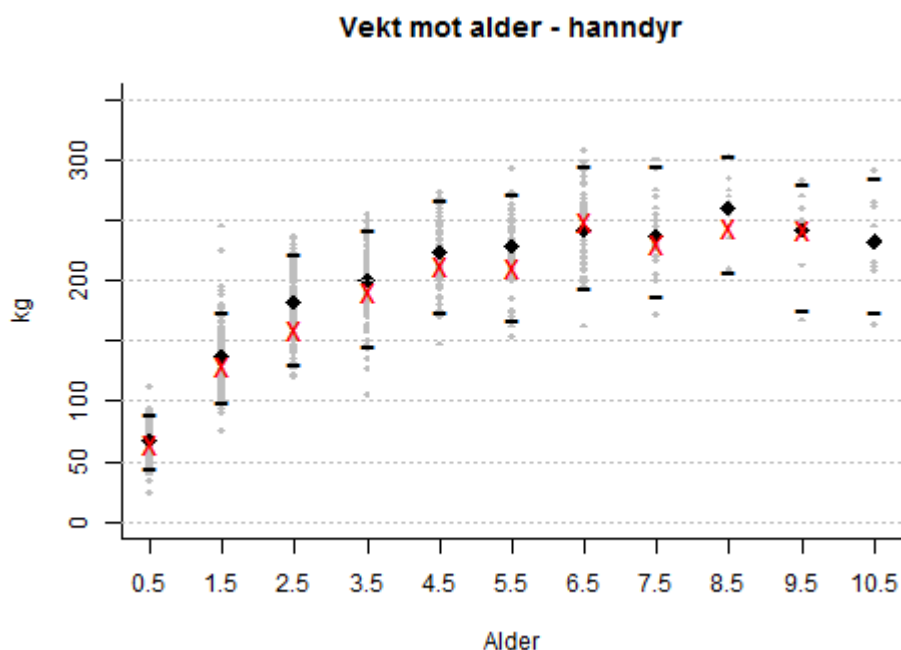
Gjennomsnittsalder

Gjennomsnittsalderen til eldre okser (2,5 år og eldre) har vært relativt stabil og variert rundt 4 år i hele perioden 2003-2016 (Figur 10). For 2016 var snittalderen til eldre okser 4,2 år (n=50). Kyrnes snittalder har vært høyere over tid, men mer variabel (Figur 10). I perioden 2012-2014 sank snittalderen for eldre kyr fra 6,7 til 5,6 år. I 2016 økte imidlertid gjennomsnittsalderen i jaktuttaket for eldre kyr til 5,8 år og viser at en betydelig andel av elgkyrner er i høyproduktiv alder i Søndre Land. Generelt er elgkyr vanligvis høyproduktive ved 4-5 års alder⁶ og reproduksjonen avtar når de blir rundt 12 år gamle⁷.

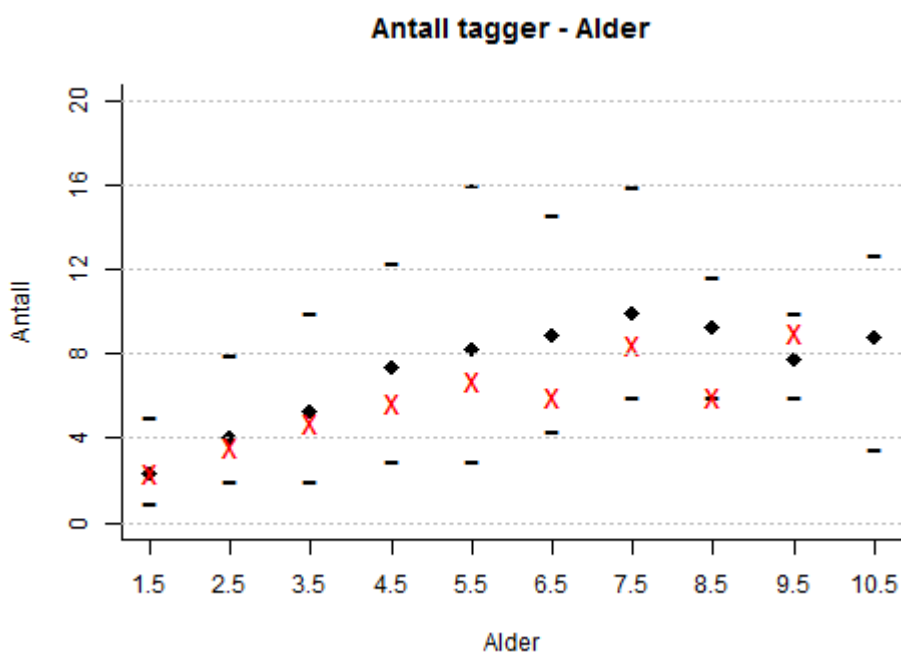
⁵ Sæther, B.E. et.al. 1993. Ecological correlates of individual variation in age at maturity in female moose (*Alces alces*): the effects of environmental variability. *Journal of Animal Ecology* 62: 482-489

⁶ Sæther, B.E et. Al. 1983. Life history of the moose (*Alces alces*): fecundity rates in relation to age and carcass weight. *Journal of Mammalogy* 64: 226-232.

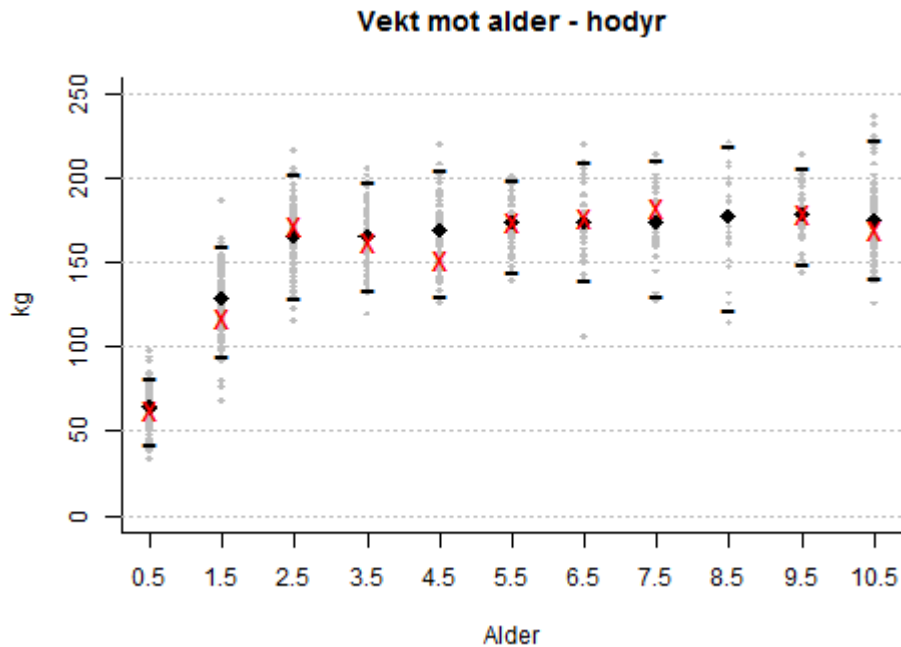
⁷ Garel, M et.al. 2009. Age, size and spatiotemporal variation in ovulation patterns of a seasonal breeder, the Norwegian moose (*Alces alces*). *American Naturalist* 173: 89-104.

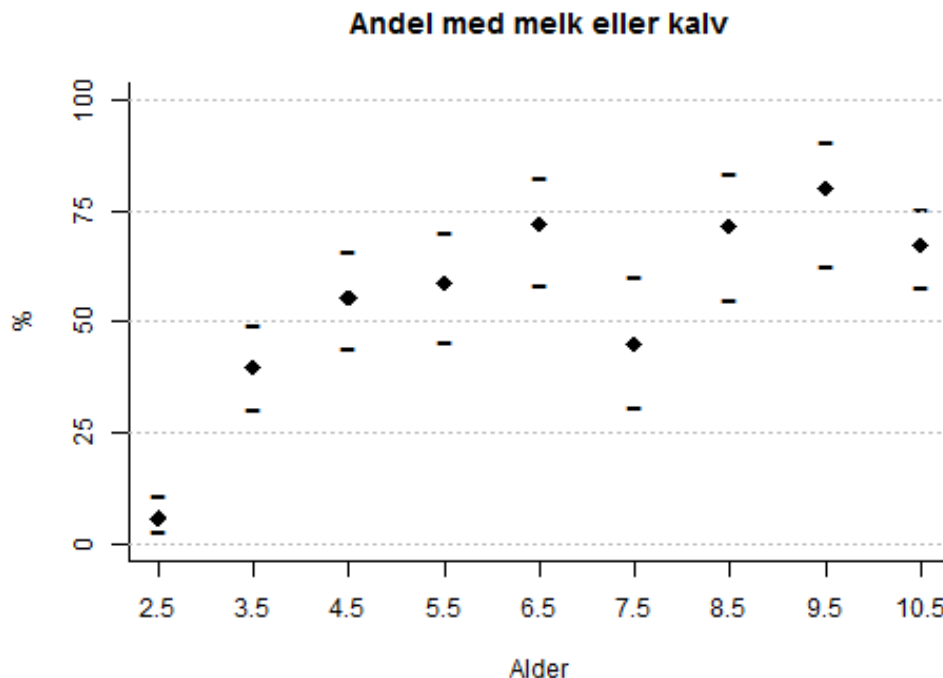
Figur 6. Gjennomsnittsvecter i forhold til alder for okser skutt i Søndre Land i perioden 2003-2016 med svarte ruter ($n = 1256$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt til de samme aldersklassene. Enkeltindivid vist med grå punkter og gjennomsnittlig vekt for okser felt i 2016 ($n = 91$) vist med røde kryss.

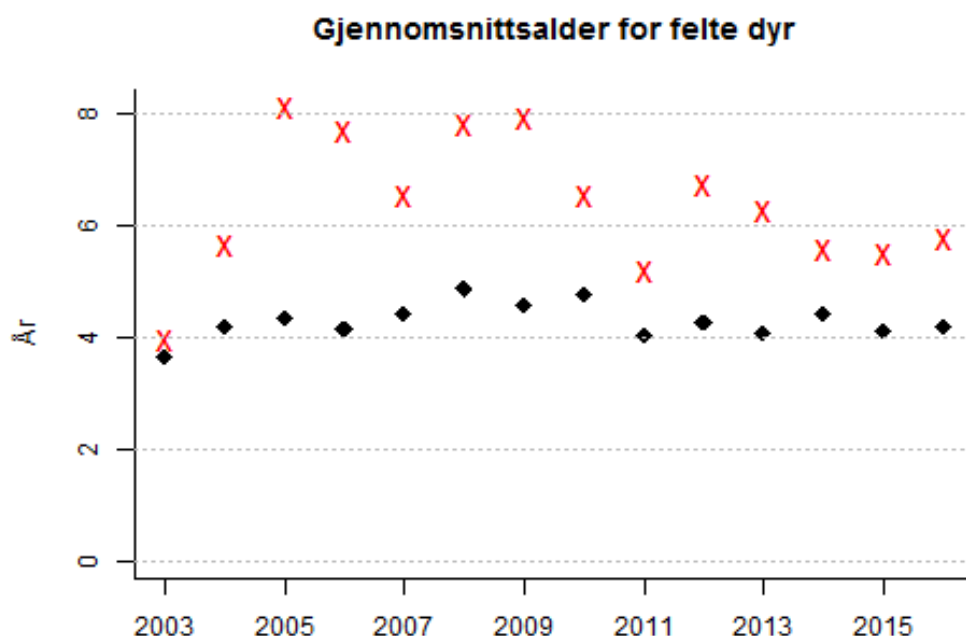
Figur 7. Gjennomsnittlig antall tagger i forhold til alder for okser skutt i Søndre Land i perioden 2003-2016 med svarte ruter ($n = 887$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for antall tagger til de samme aldersklassene. Gjennomsnittlig antall tagger for okser felt i 2016 ($n = 73$) vist med røde kryss.

Figur 8. Gjennomsnittsvexter i forhold til alder for kyr skutt i Søndre Land i perioden 2003-2016 med svarte ruter ($n = 1162$). Kalve- og ungdyrvekter siden 2001. Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt til de samme aldersklassene. Enkeltindivid vist med grå punkter og gjennomsnittlig vekt for kyr felt i 2016 ($n = 99$) vist med røde kryss.

Figur 9. Andel skutte elgkyr i ulike aldersklasser (2,5 år eller eldre) som hadde kalv(er) og/eller melk i juret ved felling i perioden 2003-2016 ($n = 629$). 95 % konfidensintervall med grå streker.

Figur 10. Gjennomsnittsalder for felte kyr (røde kryss, $n = 629$) og okser (svarte punkter, $n = 712$) minst 2,5 år gamle felt i Søndre Land i perioden 2003-2016.

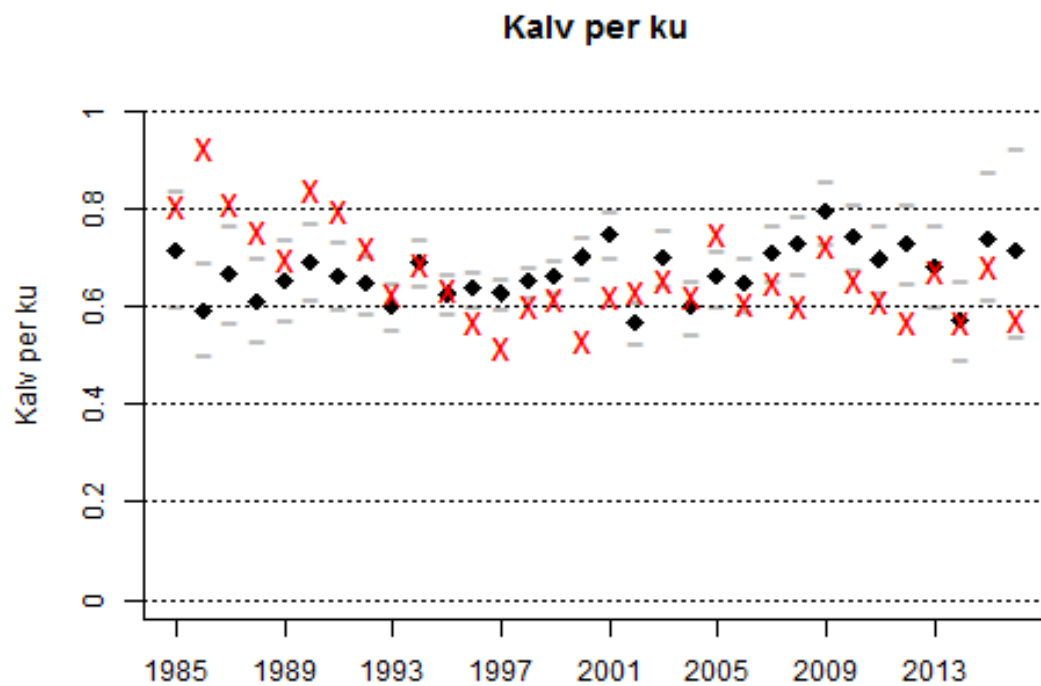
Bestandskondisjon

Kalv- og tvillingrate

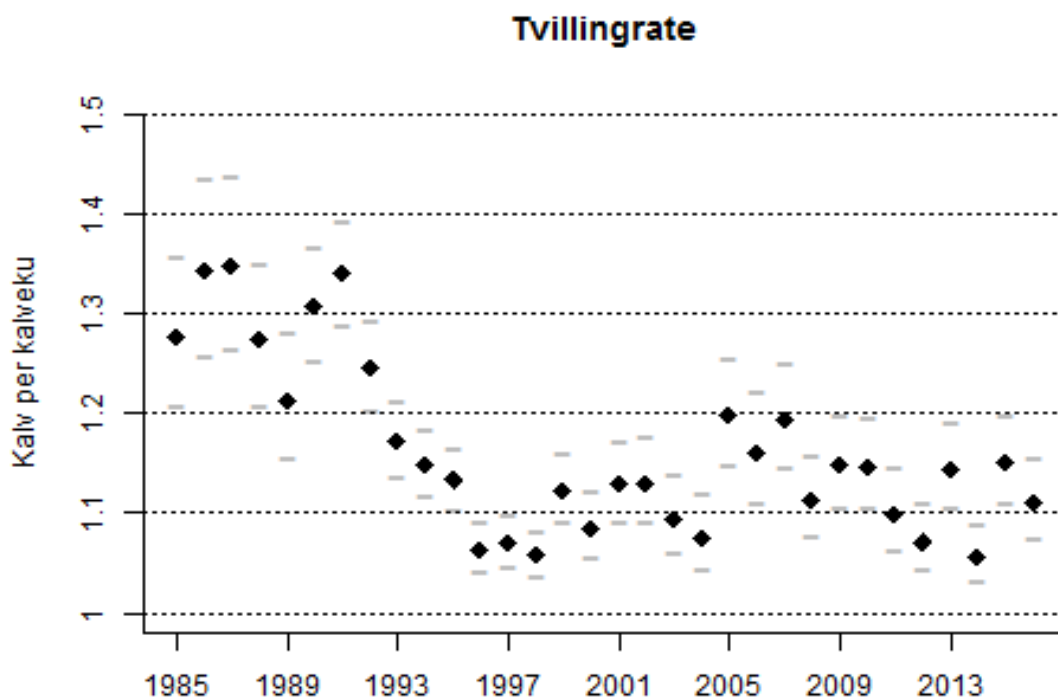
Kalv- og tvillingraten var ifølge sett elg-data på hhv. 0,58 og 1,11 i 2016 (Figur 11 og 12). Dette innebærer at det i gjennomsnitt ble sett 0,58 kalv per observerte ku 1,5 år eller eldre og at 11 % av kuene med kalv hadde tvillingkalver under jakta 2016. Som bemerket i tidligere rapporter, skjedde det store fallet i kalvrater på starten av 90-tallet som følge av økt elgtetthet. Siden det har kalv- og tvillingratene holdt seg relativt stabile, men på et lavere nivå enn tidligere. Sammenlignet med kalveraten (0,65) og tvillingraten (1,16) for Oppland fylke, er produktiviteten i Søndre Land noe lavere.

Kalv- og ungdyrvekter

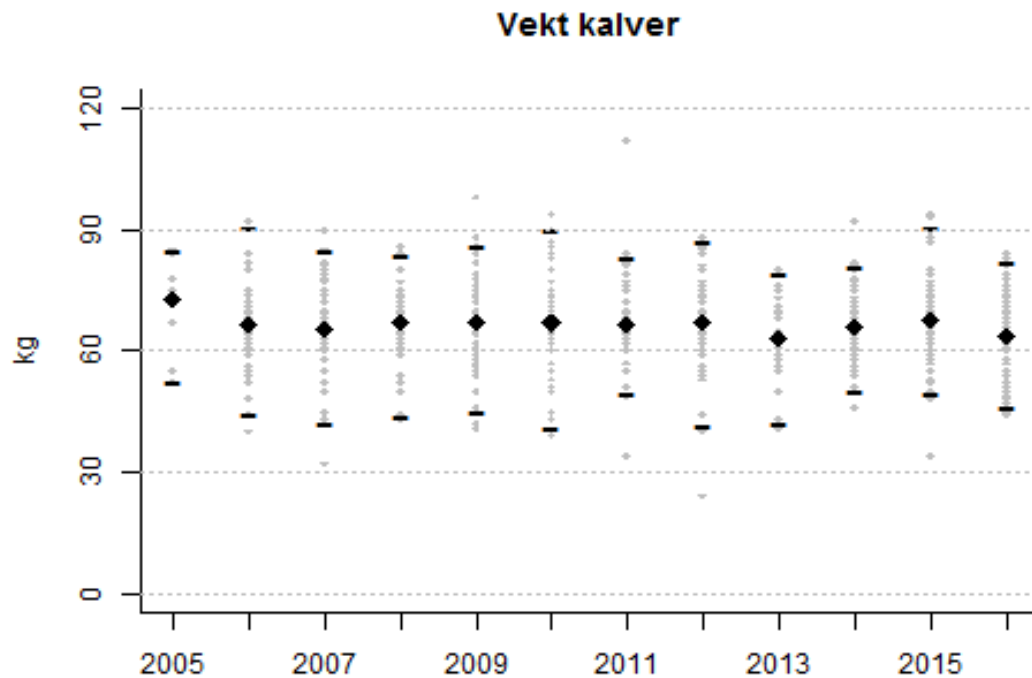
Slaktevektene for kalv og ungdyr var i 2016 på hhv. 64 og 135 kg (Figur 13 og 14). Slaktevektene for spesielt ungdyr er høyere enn gjennomsnittet i fylket. Utviklingen i slaktevekter for kalv og ungdyr må betegnes som stabile for perioden vi har data for (2003/2005-2016).

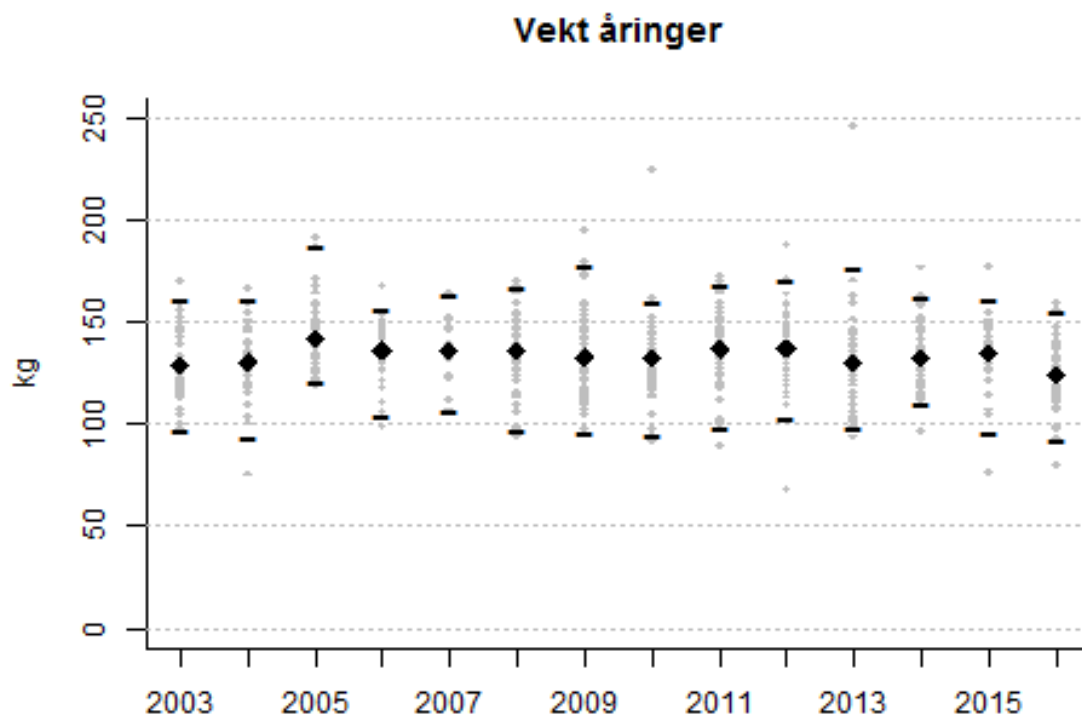
Figur 11. Kalv per ku fra sett elg i Søndre Land i perioden 1985-2016 med røde kryss. Estimert kalverate før jakta i samme periode med svarte firkanter. 95 % konfidensintervall med grå streker.

Figur 12. Kalv per kalvku/tvillingrate fra sett elg i Søndre Land med svarte ruter i perioden 1985-2016.

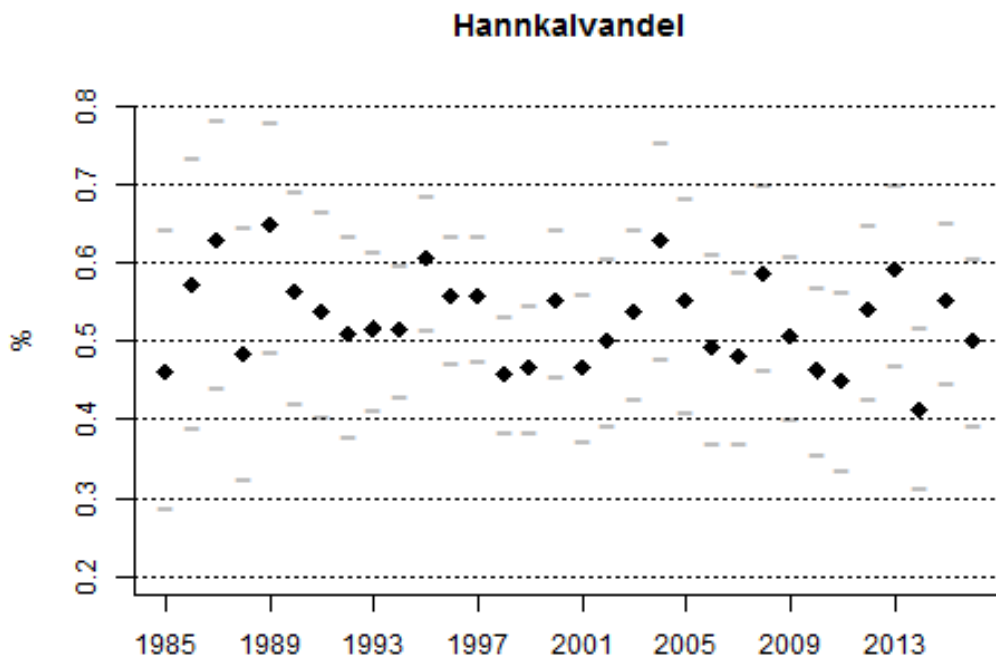
Figur 13. Gjennomsnittsvekter for kalver skutt i Søndre Land i perioden 2005-2016 med svarte ruter ($n = 619$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt i tilsvarende periode. Slaktevekter for enkeltindivid vist med grå punkt.

Figur 14. Gjennomsnittsvekter i forhold til årstall for ungdyr skutt i Søndre Land i perioden 2003-2016 med svarte ruter ($n = 552$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt i tilsvarende periode. Slaktevekter for enkeltindivid vist med grå punkt.

Hannkalvandel

I en elgbestand med høy bestandskondisjon blir det normalt født en liten overvekt av hannkalv⁸. Tilsvarende fødes det en overvekt av hokalv i en elgbestand med lavere bestandskondisjon. Vi vil derfor tolke en høy andel hannkalv i jaktuttaket som et positivt tegn for bestandskondisjonen. Dette er under forutsetning av at andelen hannkalv i jaktuttaket er representativ for kjønnsfordelingen i den totale kalvebestanden. Høy andel hannkalver i bestanden vil i tillegg dempe effekten av en overvekt av eldre hanndyr i jaktuttaket. Hannkalvandelen har i Søndre Land fluktuert rundt 50% over lang tid, om men med årlige variasjoner. I 2016 utgjorde hannkalvandelen 50 % av det totale uttaket av kalv (Figur 15).

Figur 15. Kjønnsforhold blant de skutte kalvene i Søndre Land i perioden 1985-2016. 95 % konfidensintervall med grå streker.

Elg og trafikk

Den irregulære avgangen av elg i Søndre Land sammenfaller med elgtettheten over tid (Figur 16), og det er godt dokumentert at antall påkjørsler av elg har sammenheng med elgtetthet, vinterklima (snø og temperatur) og trafikkbelastning⁹. I 2015/2016 er det i følge SSB registrert 8 trafikkdrept elg langs veg i Søndre Land. I tillegg er det ifølge hjorteviltregisteret registrert 2 elg og 1 hjort som er påkjørt langs veg, men som ikke er gjenfunnet (Figur 17). Undersøkelser fra Skandinavia indikerer at en ulykke mellom elg og bil koster samfunnet, omregnet til dagens pengeverdi, over NOK 200 000 i gjennomsnitt¹⁰.

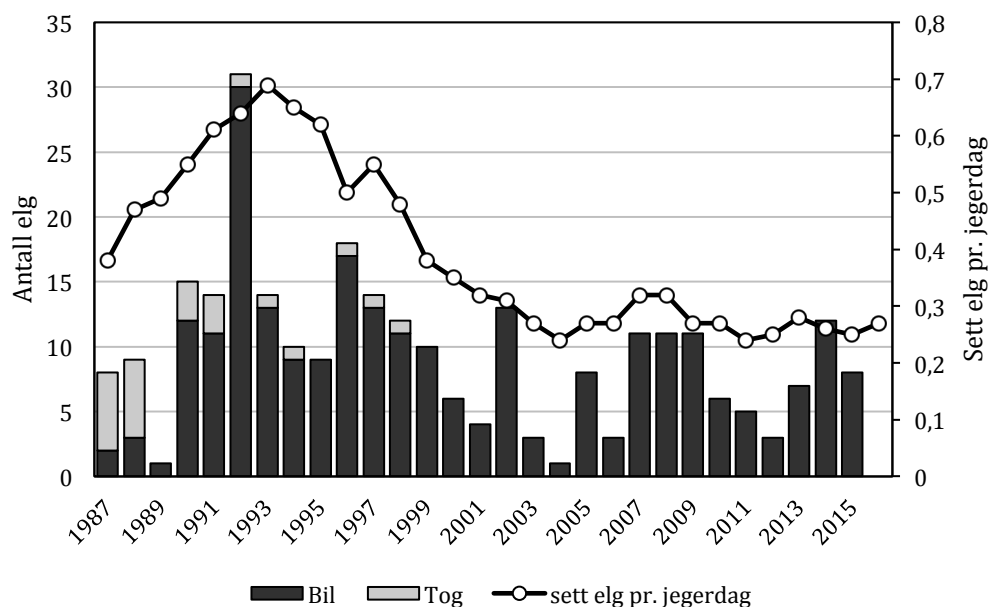
⁸ Bjørneraas, K et.al. 2009. Large-scale spatiotemporal variation in calf sex ratio in moose (*Alces alces*): an effect of density-dependent decrease in maternal condition? *Canadian Journal of Zoology* 87: 346-355.

⁹ Solberg, E. J., Rolandsen, C. M., Herfindal, I. & Heim, M. 2007. Hjortevilt og trafikk i Norge: En analyse av hjorteviltrelaterte trafikk- ulykker i perioden 1970-2007. NINA rapport 463. Norsk Institutt for Naturforskning.

¹⁰ Sivertsen, T.R., Gundersen, H., Rolandsen, C.M., Andreassen, H.P., Hanssen, F. Hanssen, M.G. & Lykkja, O. 2010. Evaluering av tiltak for å redusere elgpåkjørsler på veg. Høgskolen i Hedmark – oppdragsrapport nr. 1-2010.

Konflikter knyttet til hjortevilt og trafikk er derfor noe som etter vårt syn bør tillegges betydelig vekt i den offentlige forvaltninga. I et helhetlig perspektiv vurderer vi det derfor som positivt at kostnadene i form av påkjørsler er redusert i Søndre Land over tid, og at man per i dag har et relativt høyt jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrepte elg. Ifølge mål og retningslinjer for hjorteviltforvaltningen i Søndre Land i perioden 2012-2017, er det en målsetting at antall påkjørte elg i trafikken ikke skal overstige 20 dyr per år, og dette målet er oppfylt med god margin.

Elg og trafikk

Figur 16. Registrert irregulær avgang av elg i Søndre Land i perioden 1987-2015 på venstre y-akse. Elgtetthet, illustrert som sett elg pr. jegerdag på høyre y-akse. Data fra www.ssb.no og hjorteviltregisteret. Merk at årstalla følger jaktåret for trafikkdrepte. Søylen for 1987 representerer tidsrommet 1. april 1987 til 31. mars 1988 osv.

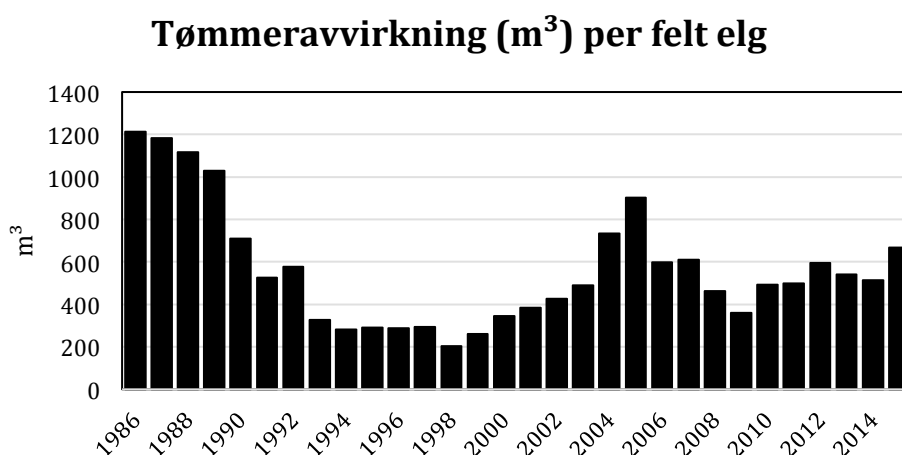
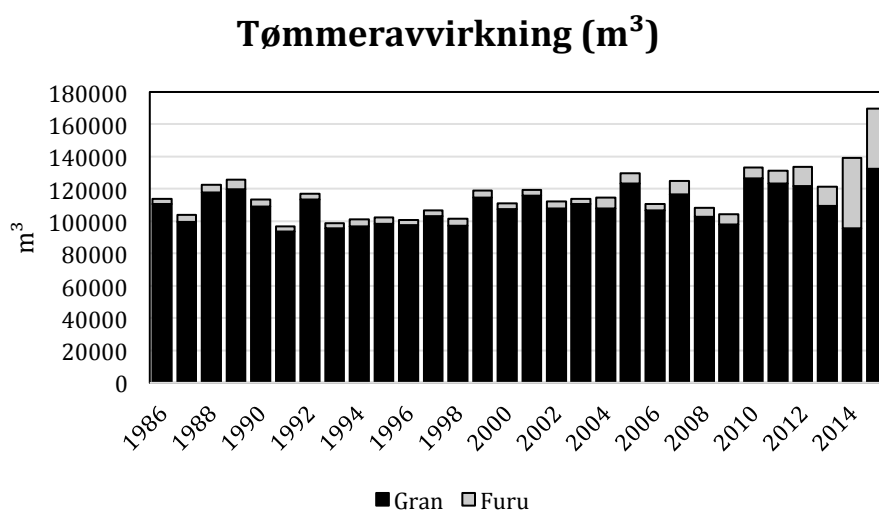

Figur 17. Antall kartfestede påkjørsler av elg (blå sirkler) og hjort (grønn sirkel) i Søndre Land i jaktåret 2015/2016, dvs i perioden 1. apr 2015 – 31. mars 2016 www.hjorteviltregisteret.no.

Elg og tømmer

Årlig tømmeravvirkning er ett mål på tilgjengelige beiteressurser og dermed av betydning for hvor stor elgbestanden kan være til enhver tid. Tømmeravvirkningen er med andre ord med på å definere bærenivået for en elgbestand. Dette nivået vil fluktuere avhengig av mengden avvirket tømmer (ungskogandelen). Tømmeravvirkningen har holdt seg stabil over tid, med økning i avvirkning de siste åra, spesielt for furu (Figur 18, øvre del).

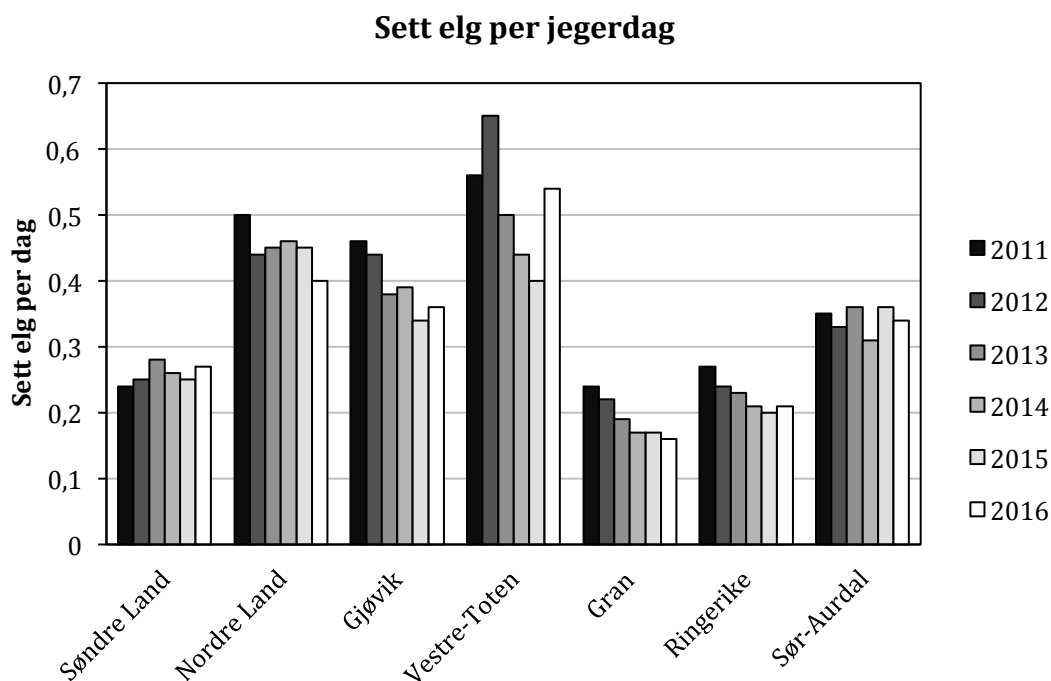
Ved å sammenligne tømmeravvirkningen med fellingstall for elg, som et uttrykk for elgtettheten, kan man få et inntrykk av forgrunnlaget (Figur 18, nedre del). Rundt bestandstoppen på midten av 90-tallet var forholdstallet lavt med i underkant av 300 m³ avvirket tømmer per felt elg, mens det i siste 4-års periode har vært over 500 m³. Vi poengterer likevel at tømmeravvirkning per felte elg fortsatt er lavere enn tømmeravvirkningen på slutten av 80-tallet relativt sett, da det ble avvirket mer enn 1000 m³ per felte elg. Bestandsreduksjonen har med andre ord vært mindre i et større perspektiv, da man samtidig hensyntar utviklingen i foryngelsesarealene. Dersom økningen i mengde tømmer avvirket per felte elg fortsetter, vil dette styrke det fremtidige beitegrunnlaget.

Figur 18. Tømmeravvirkning i Søndre Land i perioden 1986 – 2015 (øvre figur). Tømmeravvirkning (m³) per felt elg i Søndre Land i perioden 1986-2015 (nedre figur). Tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no) og hjorteviltregistret (www.hjorteviltregisteret.no).

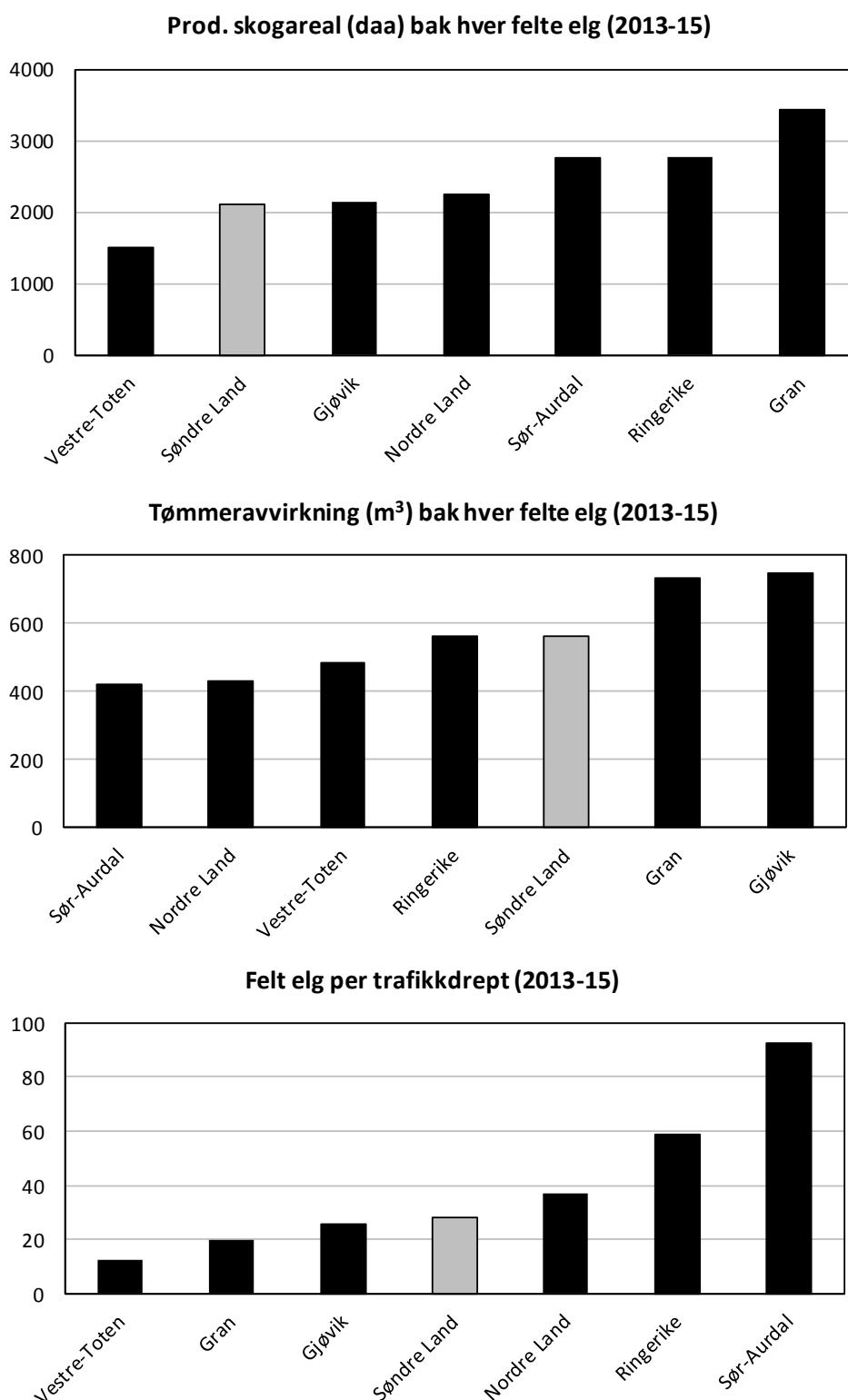
Elgen i nabokommunene

Vi har sammenlignet elgbestanden i Søndre Land med tilgrensede kommuner; dvs. kommunene Nordre Land, Gjøvik, Vestre-Toten, Gran, Ringerike og Sør-Aurdal. Utviklingen i elgtetthet, målt som sett elg per dag, har vært ulik i kommunene. Søndre Land, Gran og Ringerike skiller seg ut med de laveste tetthetene av elg, mens elgtettheten i Nordre Land, Gjøvik, Vestre-Toten og dels Sør-Aurdal er høyere i perioden 2011-2016 (Figur 19). Hvilke følger dette kan ha for elgbestanden i Søndre Land er omtalt i diskusjonkapittelet. Det må likevel nevnes at «sett elg per dag» ikke alltid er egnet til å sammenligne elgtetthet på tvers av områder, da oppdagbarheten kan variere med forhold som topografi og jaktform.

Figur 19. Sett elg per jegerdag i Søndre Land og nabokommunene; Nordre Land, Gjøvik, Vestre-Toten, Gran, Ringerike og Sør-Aurdal i perioden 2011-2016. Sett-elg data for 2016 er foreløpige for noen av kommunene (www.hjorteviltregisteret.no).

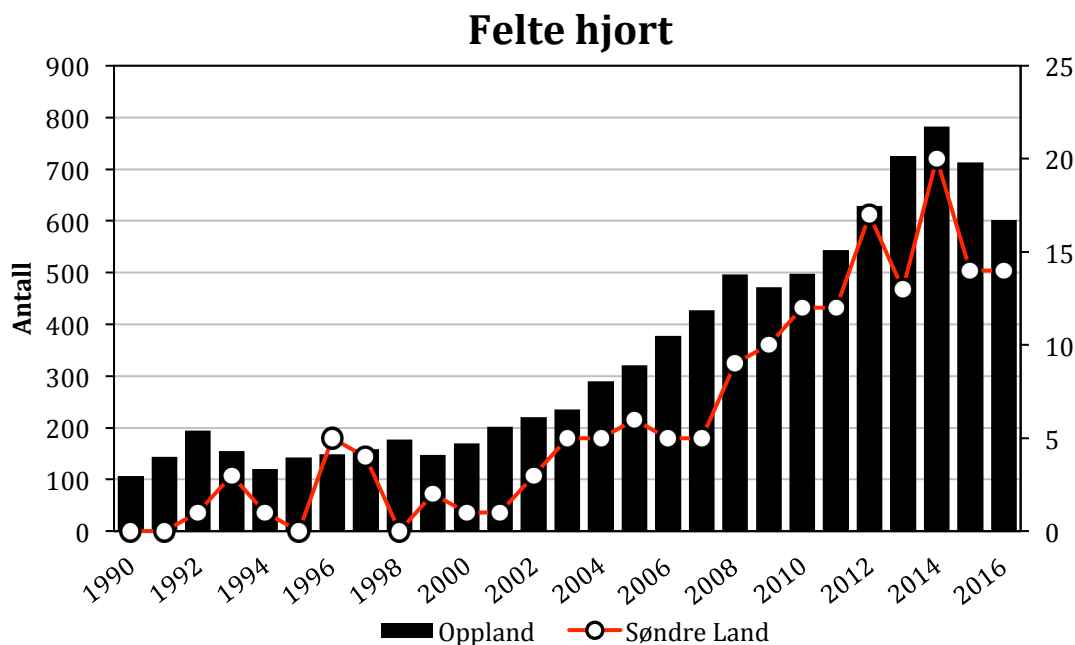
Ved å sammenligne antall felte elg med areal produktivt skogareal og samlet tømmeravvirkning, kan vi si noe om elgtettheten i forhold til ressursgrunnlaget. I Søndre Land utgjør andelen produktiv skogareal om lag 2000 daa bak hver felte elg (Figur 20, øvre del). Til sammenligning har Vestre-Toten og Gran hhv. 1500 og 3500 daa produktivt skogareal bak hver elgfelling. Resultatet blir noe annerledes om man ser på tømmeravvirkningen bak hver felte elg (Figur 20, midtre del). Gjøvik og Gran skiller seg ut med svært høy avvirkning sammenlignet med mengden felte elg. Nivået i Søndre Land og Ringerike må også betegnes som god med om lag 550 m³ avvirket tømmer per felt elg, noe som vil legge til rette for økt forproduksjon på nye areal med ungskog. Antall felt elg under ordinær jakt per trafikkdrept elg, sier noe om konfliktnivået og kost-nytte forholdet knyttet til det å forvalte en elgstamme. Antall felte elg per trafikkdrept elg i Søndre Land ligger på et gjennomsnittlig nivå sammenlignet med tilgrensede kommuner med i underkant av 30 felt elg per trafikkdrept i perioden 2013-2015 (Figur 20, nedre del). Det er verdt å merke seg at figurene nedenfor kun gir et øyeblikksbilde av situasjonen, uten å vise noen «trend» den ene eller andre veien.

Figur 20. Produktivt skogareal bak hver felt elg (øvre delfigur), tømmeravvirkning (gran og furu) per felt elg og felt elg per trafikkdrept elg (bil og tog) (nedre delfigur) i Søndre Land og nabokommunene; Nordre Land, Sør-Aurdal, Vestre-Toten, Ringerike, Gran og Gjøvik i perioden 2013-15 (snittverdier). Tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no) og Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

Hjort

I likhet med fjoråret, ble det felt 14 hjort i Søndre Land, fordelt på 3 kalv, 1 spissbukk, 7 eldre hanndyr og 3 eldre hodyr (Figur 21). Ut ifra fellingstallene kan det synes som bestandsveksten har stabilisert seg noe, selv om det i fylket samlet synes som at bestanden fortsatt er i vekst (fellingstall for hjort i Oppland er ikke komplette i hjorteviltregisteret per 8.2.2017).

Figur 21. Antall felte hjort i Oppland fylke (venstre akse) og Søndre Land (høyre akse) i perioden 1990-2016. Tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no) og hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

I lys av bestandsveksten for hjort i Sørøst-Norge har skogskader fra hjort fått økt oppmerksomhet¹¹. Hjort kan forårsake beiteskader i skog gjennom barkgnag på granskog i hkl. III og IV (20-50 års alder) og dette kan medføre betydelige økonomiske ulemper for drivverdig skog. Selv om skadeomfanget trolig fortsatt er lavt, anbefaler vi på generelt grunnlag at Søndre Land og øvrige «Østlandskommuner» med økende bestander av hjort, bør ha et våkent blikk på omfanget av barkgnagskader parallelt med veksten i hjortebestanden.

Faun mottok kun tannkonvolutt fra en felt hjort i Søndre Land etter jakta 2016. Individet var et voksent hodyr på 63 kg slaktevekt som ble aldersbestemt til 2,5 år.

¹¹ Meland, M., Roer, O & Stenbrenden, M. 2015. Taksering av hjorteskader på gran i utvalgte raviner i Trøgstad og Eidsberg kommuner. Faun rapport 028-2015. Faun Naturforvaltning. 3870 Fyresdal.

Diskusjon

Tetthetsberegninger

Som omtalt i tidligere rapporter¹² er det knyttet usikkerhet til tetthetsberegningene, og at siste års tetthetsestimat erfaringsmessig blir noe underestimert. Dette kan bety at elgbestanden per dato kan være noe høyere enn det siste års estimat tilsier i Søndre Land (Lars Erik Gangsei pers medd). Generelt gjelder at dess lenger tid vi går tilbake, dess sikrere blir estimatene. Dette har sammenheng med at en større andel av elgstammen fremdeles er i live inneværende år, jf. metodekapittelet. Noe overraskende er det at sett elg-verdien hadde en svak økning fra fjoråret, i lys av tidligere års jaktuttak og jevn synkende utvikling i den estimerte elgtettheten over tid. Vi tror økningen i sett-elg verdien i 2016 kan være en effekt av tilfeldig variasjon til sett-elg metodikken (bl.a. ulik jaktinnsats mellom år). Slike avvik kan forekomme i enkeltår¹³, men trenden de siste 3-4 indikerer uansett svak nedgang/stabilitet i elgtetthet.

Det er også sannsynlig at noen av dyra vandrer ut og etablerer seg i en av nabokommunene, mens noen elg vil trolig vandre inn. Dette begrepet kalles «spredning» og omfatter forflytning fra området kalven blir født, til der dyret etablerer sitt leveområde. Vi har satt en forutsetning om at denne utvekslingen av dyr er identisk, og at innvandring - utvandring = 0. I mangel av eksakt kunnskap, er dette forutsetninger vi må stille, som det selvsagt er knyttet usikkerhet til. En mulig forklaring på økte sett-elg verdier i 2016, kan således være økt nettoinnvandring fra naboområdene med høyere elgtetthet. Som vi allerede har vist i figur 19, varierer elgtettheten en del i tilgrensende kommuner. Det er spesielt i nordøstre deler (kommunene Nordre Land, Vestre Toten og Gjøvik) at elgtettheten er høyere, og som kan ha ført til økt innvandring, spesielt for valdene Fluberg Øst og Fluberg Vest. Det er heller ikke usannsynlig at det trekker inn dyr fra østre deler av Sør-Aurdal. I lys av topografiske forhold og ulik elgetthet er det sannsynlig at en del av dyra i naboområdene (spesielt Nordre Land og Gjøvik) har sine vinterbeiteområder i Søndre Land, noe som vil belaste vinterbeitet til den stedegne elgen ytterligere. Dette har trolig vært medvirkende til det harde beitetrykket over tid i kommunen. Spesielt gjelder dette trolig for valdet Fluberg Øst, som har hatt et høyt beitetrykk over tid¹⁴. I korthet medfører dette at elgtettheten og forvaltning av elg i en kommune, vil påvirke nabokommunene.

Modellen vi bruker bygger på en naturlig dødelighet mellom jakt sesongene på 5 %, da dette er ansett som et realistisk tall for norske elgbestander bl.a. basert på flere merkeprosjekt. Som beskrevet i tidligere rapporter, var den naturlige dødeligheten mest sannsynlig høyere rundt midten av 90-tallet, og dette er tatt høyde for i årene med de høyeste elgtetthetene.

Gjennomsnittsalder

Gjennomsnittsalderen til voksne hodyr har fått økt fokus i elgforvaltninga i senere år. Eldre kyr produserer generelt flere og større kalver enn yngre kyr, og tyngre elgkyr innen en

¹² Stenbrenden, M. 2015. Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2014. Faun rapport 005-2015. Faun Naturforvaltning AS, Fyresdal Næringshage, 3870 Fyresdal.

¹³ Solberg, E. J., Veiberg, V., Rolandsen, C. M., Ueno, M., Nilsen, E. B., Gangsei, L. E., Stenbrenden, M. & Libjå, L. E. 2014. Sett elg- og sett hjort-overvåkingen: Styrker og forbedringspotensial. – NINA Rapport 1043. 103 s.

¹⁴ Meland, M. 2015. Elgbeitetaksering i Søndre Land 2015. Faun rapport 022-2015. Faun Naturforvaltning AS, Fyresdal Næringshage, 3870 Fyresdal.

aldersgruppe er mer fruktbare enn lettere kyr i samme aldersgruppe¹⁵. Det er i utgangspunktet nærliggende å tro at kuenes alder og vekt kan være medvirkende faktorer i bestander med lav kalveproduksjon. Elgkuene er generelt høyproduktive ved 4-5 år års alder¹⁶ og reproduksjonen avtar når de blir rundt 12 år gamle¹⁷. Til sammenligning har gjennomsnittsalderen til voksne elgkyr i Søndre Land har vært om lag 6 år over flere år (basert på jaktuttaket). Våre aldersanalyser fra andre områder med høy bestandskondisjon (Østfold) viser at gjennomsnittsalderen til elgkyr er gjennomgående lavere i disse områdene enn tilfellet er for Søndre Land. Vi har derfor liten grunn til å tro at lav gjennomsnittsalder har vært eller er begrensende for kalveproduksjonen blant elgkyrne i kommunen¹⁸.

Avskytningsstrategier

Jaktuttaket må tilpasses hvilken utvikling man ønsker å oppnå på kort og lang sikt, deriblant hvilke dyr en ønsker å høste, og hvilken bestandsstruktur en ønsker å ha igjen etter jakt. I tillegg må planene justeres i takt med direkte endringer i bestanden eller endringer som påvirker bestanden indirekte (forgrunnlaget, arealinngrep, trafikk osv). Valg av strategi bør derfor være et utslag av lokale ønsker, og etter vår oppfatning bør rettighetshaverne gis et betydelig handlingsrom med tanke på hvilke avskytingsregimer som tillates, innenfor fornuftige grenser. Dette forutsetter imidlertid at forvaltningsenhetene er av en fornuftig størrelse og utforming.

Som eksempel er kjønnsforholdet (ku/okse-forholdet) ofte gjenstand for diskusjon. Et jevnere kjønnsforhold gir et lavere antall kyr i vinterbestanden relativt sett, og kan gi større grad av forutsigbarhet dersom kalveproduksjonen endrer seg over tid. I tillegg vil det redusere jakttrykket på oksene og dermed øke sannsynligheten for at flere okser blir gamle. Ved forvaltning av en elgbestand med jevnere kjønnsforhold må en likevel ta hensyn til at det ikke kan felles like mange dyr totalt sett på grunn av en lavere kalveproduksjon (lavere andel kyr i vinterbestanden relativt sett). Et skeivere kjønnsforhold gir et større produksjonspotensial i stammen (høyere andel kyr i vinterbestanden), og man kan således høste flere dyr enn ved et jevnere kjønnsforhold.

Generelt gjelder det at avskytningsplanene ikke bør være mer ambisiøse enn at de er gjennomførbare. Desto mer detaljert planen for avskyting er, desto mer tid må en beregne å legge ned under jakta. Samtidig bør det legges opp til høyere jaktinnsats desto mer ulikt planlagt jaktuttak er med den faktiske strukturen i elgbestanden. Faun er i liten grad opptatt av å fremme detaljerte avskytingsstrategier. Noen god sammenheng mellom avskytingsstrategier og kvaliteten på elgstammene i Norge, synes heller ikke å kunne dokumenteres. Vi understreker derfor at forslag til fordelingen i jaktuttak ikke må tolkes for nøye, men må ses på som et veiledende forslag til ny bestandsplanperiode.

¹⁵ Rolandsen, C.M, Solberg, E.J., Bjørneraas, K., Heim, M., Van Moorter, B., Herfindal, I., Garel, M., Pedersen, P. H., Sæther, B. E., Lykkja, O.N., Os, Ø. Elgundersøkelsene i Nord-Trøndelag, Bindal og Rissa 2005-2010. Sluttrapport. NINA rapport 588. 142 s.

¹⁶ Sæther, B.E et. Al. 1983. Life history of the moose (*Alces alces*): fecundity rates in relation to age and carcass weight. *Journal of Mammalogy* 64: 226-232.

¹⁷ Garel, M et.al. 2009. Age, size and spatiotemporal variation in ovulation patterns of a seasonal breeder, the Norwegian moose (*Alces alces*). *American Naturalist* 173: 89-104.

¹⁸ Solberg, E. J., Strand, O., Veiberg, V., Andersen, R., Heim, M., Rolandsen, C. M., Langvatn, R., Holmstrøm, F., Solem, M. I., Eriksen, R., Astrup, R. & Ueno, M. 2012. Hjortevilt 1991-2011 – Oppsummeringsrapport fra Overvåkingsprogrammet for hjortevilt. NINA Rapport 885. 156 s.

Forslag til jaktuttak 2017

Avskytinga økte fra 254 felte dyr i 2015 til 263 felte dyr i 2016. Etter jakta 2016 har vi beregnet en elgbestand på 530 elg, fordelt på 242 kuer, 132 okser og 156 kalver.

Fjorårets jakt var siste år av bestandsplanperioden for viltlagene. Samlet sett er det reelle jaktuttaket sammenfallende med det planlagte uttaket, og bestandsutviklingen har vært stabil. Det er likevel naturlig å differensiere noe i jaktuttaket og styre jaktpresset mot de områdene som per i dag har mest dyr. Kort oppsummert har Søndre Land viltlag Vest og Fluberg Vest holdt seg innenfor planlagt jaktuttak i planperioden. Det er vår oppfatning at begge disse valdene bør øke fremtidig uttak betydelig for å oppnå en bestandsreduksjon. Fluberg Øst var under planlagt uttak for planperioden samlet, og bør tilstrebe å øke uttaket noe. For Søndre land viltlag Øst anbefaler vi en svak økning i fremtidig uttak for å stabilisere bestanden rundt 0,2 sett elg per dag. For mer detaljerte vurderinger av hvert enkelt vald, henviser vi til kapittelet «Bestandsplanområdene».

Vi har for jaktåret 2017 foreslått et jaktuttak på 300 dyr, herunder 90 kalv, 115 kyr og 95 okser (Tabell 2). Av disse er det tatt høyde for et uttak på 285 dyr i bestandsplanområdene og et uttak på 15 dyr i de øvrige jaktfeltene i kommunen.

Anbefalt jaktuttak vil etter vårt syn fremme økning i bestandskondisjonen på lengre sikt, samt virke forebyggende på beitegrunnet gjennom en svak reduksjon av dagens elgtetthet. Videre har vi foreslått en betydelig økning i uttaket av hodyr for å oppnå en mer effektiv bestandsreduksjon, samt stabilisere kjønnsforholdet. Dette vil trolig redusere jakttrykket på oksene og øke sannsynligheten for at flere okser blir gamle. Avslutningsvis minner vi om at utfallet av skisserte jaktuttak kun inntreffer dersom alle forutsetningene (kalverater og kjønnsforhold) i beregningene faktisk «slår til». Det synes likevel klart at det er potensiale for økt felling i 2017.

Tabell 2: Beregninger for antall elg fra og med før jakt 2016 til etter jakt 2017. Forutsetningene er 5 % naturlig dødelighet og 0,68 kalv per ku før jakt. Det er lagt til grunn en hannkalvandel på 49 % (snittverdier siste 3 år).

	Før jakt 2016	Jaktuttak 2016	Etter jakt 2016	Før jakt 2017	Jaktuttak 2017	Etter jakt 2017
Kalver	236	80	156	207	90	117
Kyr	332	90	242	305	115	190
Okser	225	93	132	198	95	103
Sum	793	263	530	710	300	410
Kalv per ku	0,71		0,64	0,68		0,62
Ku per okse	1,48		1,83	1,54		1,84

Konklusjon

Det er beregnet en elgbestand på 530 elg etter jakta 2016 i Søndre Land, tilsvarende 9 elg per 10.000 daa.

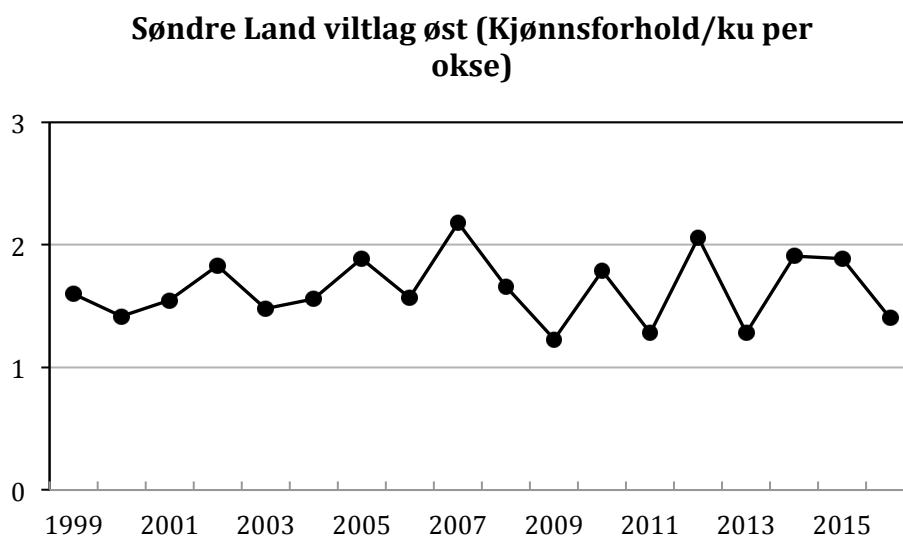
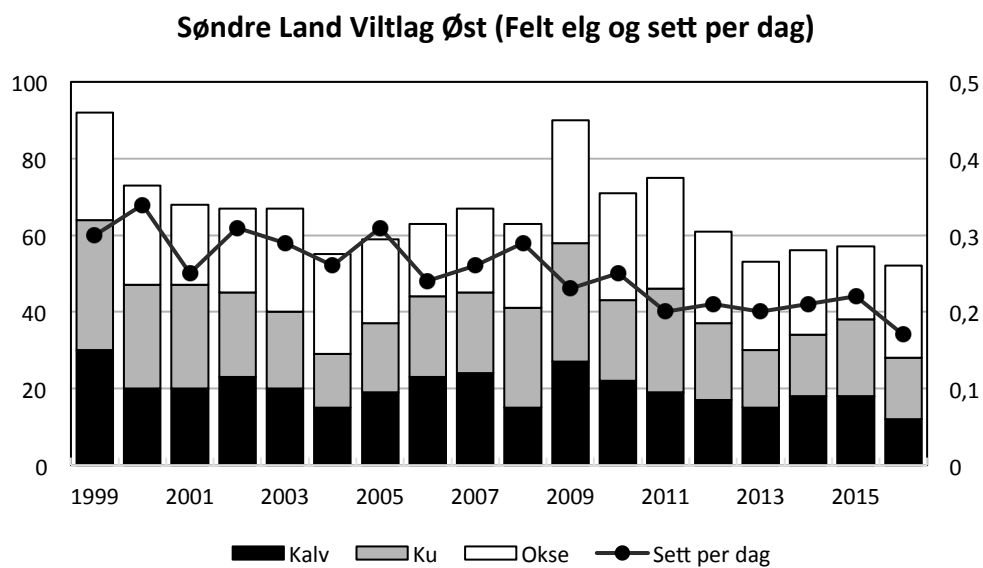
Den generelle utviklingen i hogstaktivitet tilsier at fôrproduksjonen kan utvikle seg positivt i årene som kommer, forutsatt at elgbestanden holdes på tilstrekkelig lavt nivå. Det må vurderes som positivt at kostnadene knyttet til skogskader og påkjørsler av elg er betydelig redusert over tid.

Det synes klart at jakttrykket kan økes for å oppnå en svak bestandsreduksjon for å forebygge redusert produktivitet i elgbestanden. Vi holder fast ved vår anbefaling om at elgbestanden bør forsøkes stabilisert rundt 0,2 sett elg per jegerdag i Søndre Land. For å oppnå dette har vi skissert et jaktuttak på 300 elg for 2017.

Bestandsplanområdene

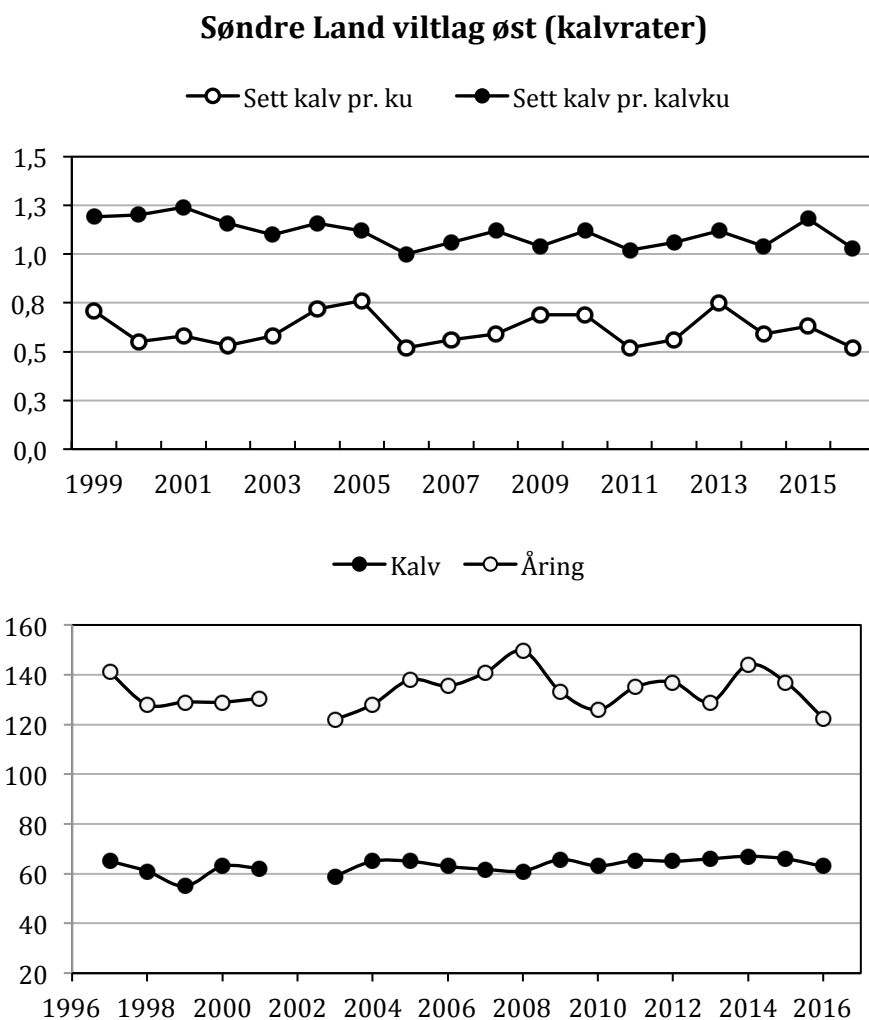
Søndre Land Viltlag Øst

Bestandsutvikling

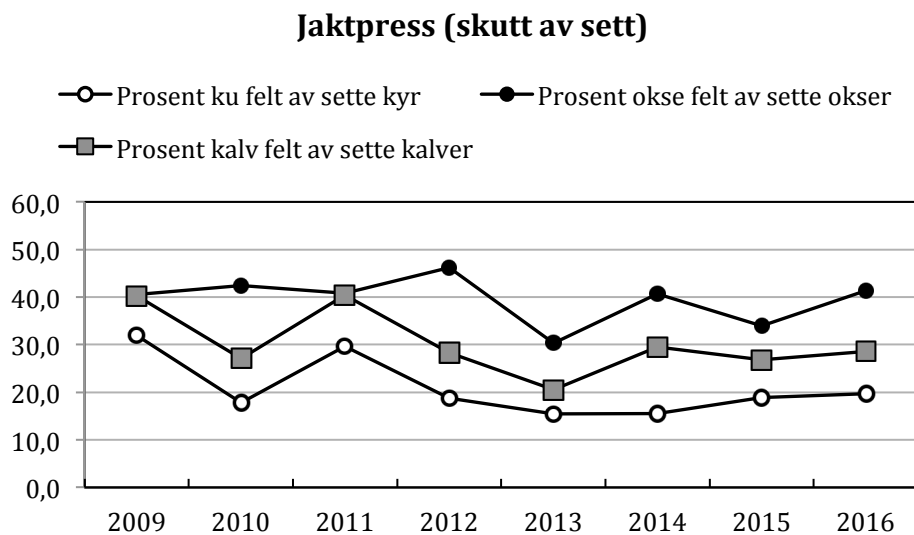

Figur SLØ 1. Felt elg og sett elg per dag (øvre figur) og observert ku per okse (nedre figur) i Søndre Land Viltlag Øst i perioden 1999-2016.

Bestandskondisjon

Figur SLØ 2. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv- og ungdyr i perioden 1997-2016 (nedre figur) og kalv per ku og kalv per kalvku fra sett elg (øvre figur) i perioden 1999-2016 for Søndre Land Viltlag Øst. Vektdata fra 2002 mangler.

Figur SLØ 3. Andel skutte av sette dyr i perioden 2009-2016 for Søndre Land Viltlag Øst.

Kommentarer

Tabell SLØ 1: Avskytningsplan fra gjeldende bestandsplan.

År	Ku		Okse		Kalv		Sum	
	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks
2012	20	22	30	32	15	20	65	74
2013	20	22	30	32	15	20	65	74
2014	17	22	27	32	15	20	59	74
2015	17	22	27	32	15	20	59	74
2016	16	22	26	32	15	20	57	74
Sum	90	110	140	160	75	100	305	370

I 2016 ble det felt totalt 52 elg hvorav 16 kyr, 24 okser og 12 kalv. Fellingstallet er 5 dyr under minimum planlagte uttak (57 elg).

Samlet i planperioden ble det felt 279 elg, og dette er 26 dyr færre enn minimum planlagte uttak i perioden 2012-2016. Totalt ble det felt 87 ku, 112 okser og 80 kalv som utgjør hhv. 31%, 40% og 29% av det totale jaktuttaket i planperioden. For kalv oppnådde en felling innenfor planlagt intervall, mens det ble felt noe mindre kuer og okser enn planlagt.

Tettheten, målt som «sett per dag», har vært stabil for planperioden samlet sett, men hadde en svak nedgang i 2016 med 0,17 elg sett per jegerdag. «Skutt av sett» indeksene ligger også relativt stabilt, men med en svak økning for alle kategorier i 2016.

Det ble observert om lag 1,4 ku per okse i 2016. Jaktuttaket har de siste årene vært balansert med tanke på kjønn, og det stabile ku/okse-forholdet har vedvart.

Slaktevektene for kalv og ungdyr var i 2016 på hhv. 63 og 123 kg og har vært stabile i hele planperioden, dog med et fall i slaktevektene for ungdyr de siste par årene. Observert kalve- og tvillingrate var i 2016 på hhv. 0,52 og 1,03, og er det laveste registrert i planperioden.

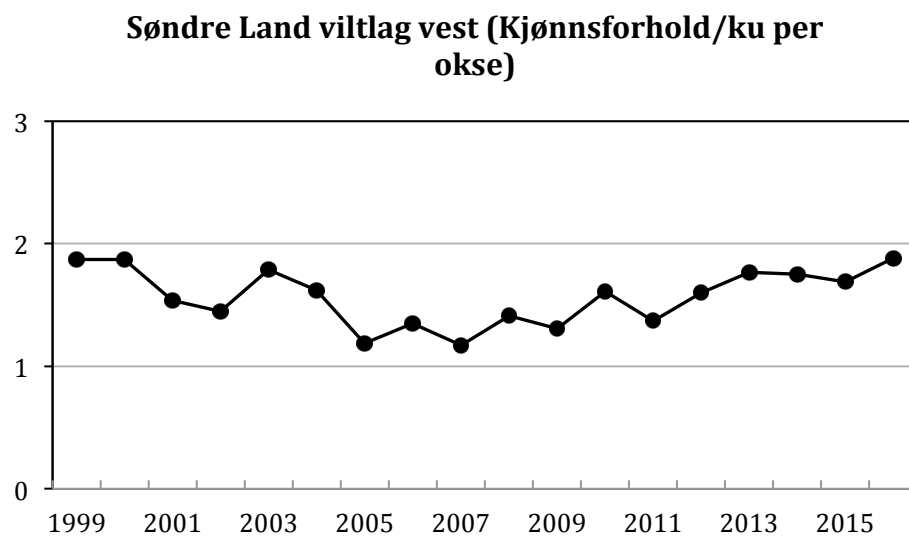
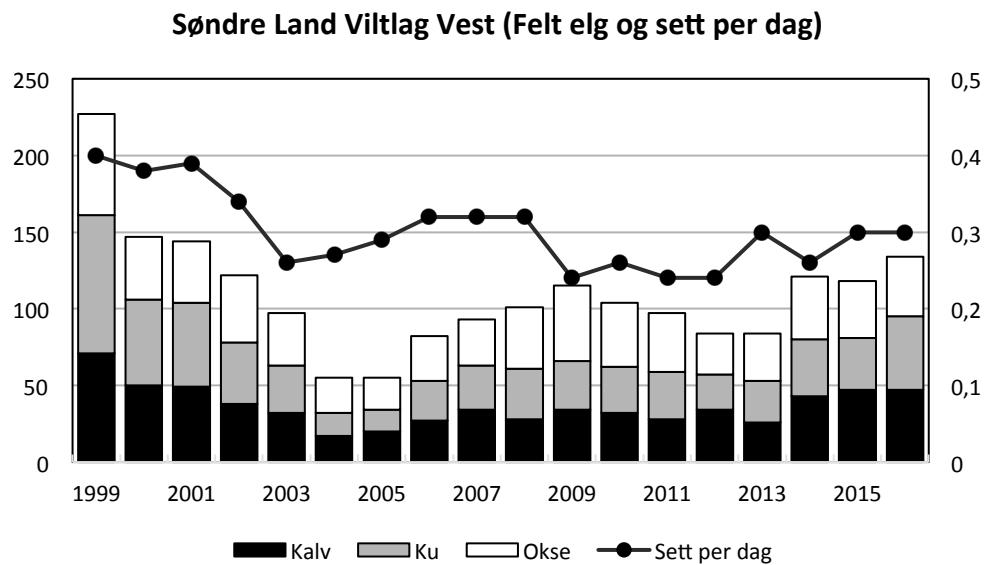
Anbefaling

Til tross for en nedgang i rekrutteringsrater og slaktevekter for kalv og ungdyr i 2016, vurderer vi det som positivt at størrelsen på elgbestanden har stabilisert seg på om lag 0,2 sett elg per dag i tråd med målsettingene i gjeldende bestandsplan for Søndre Land viltlag.

Med fokus på å holde elgbestanden stabil på nåværende nivå, anbefales det et jaktuttak for neste planperiode (5 år) på om lag 300 dyr, der kyr utgjør minimum 33 % (100 dyr). For første år av planperioden (jaktåret 2017) anbefales det et uttak på minimum 60 dyr.

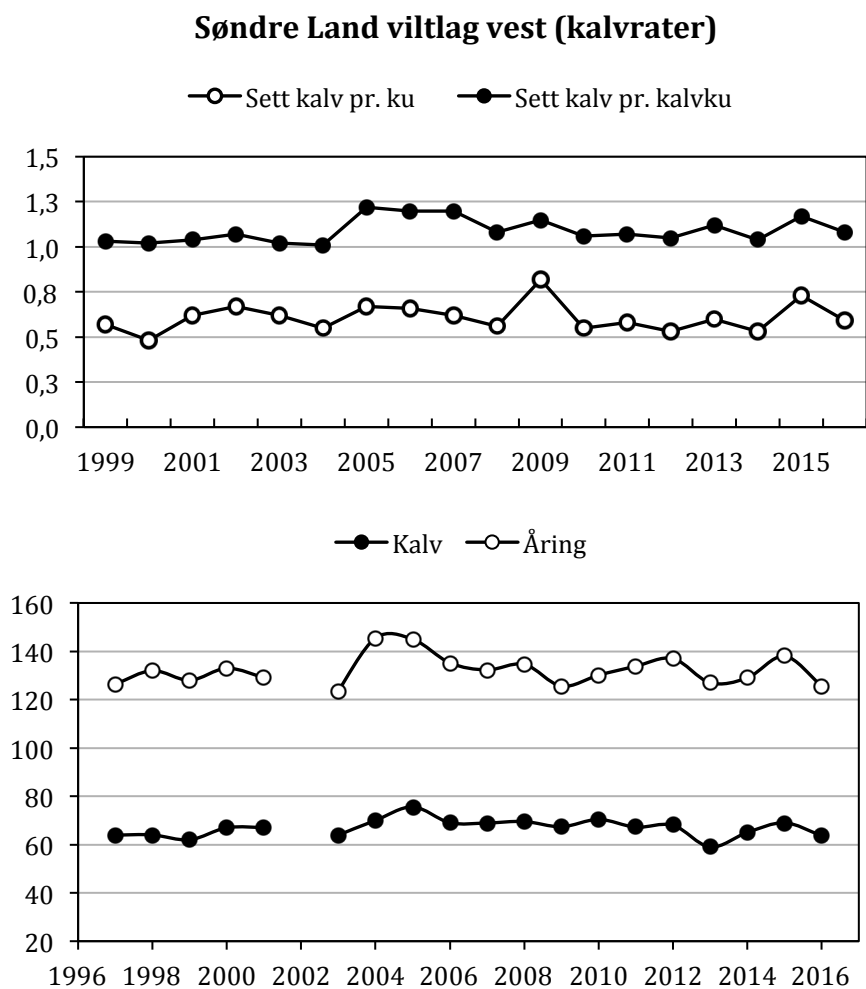
Søndre Land Viltlag Vest

Bestandsutvikling

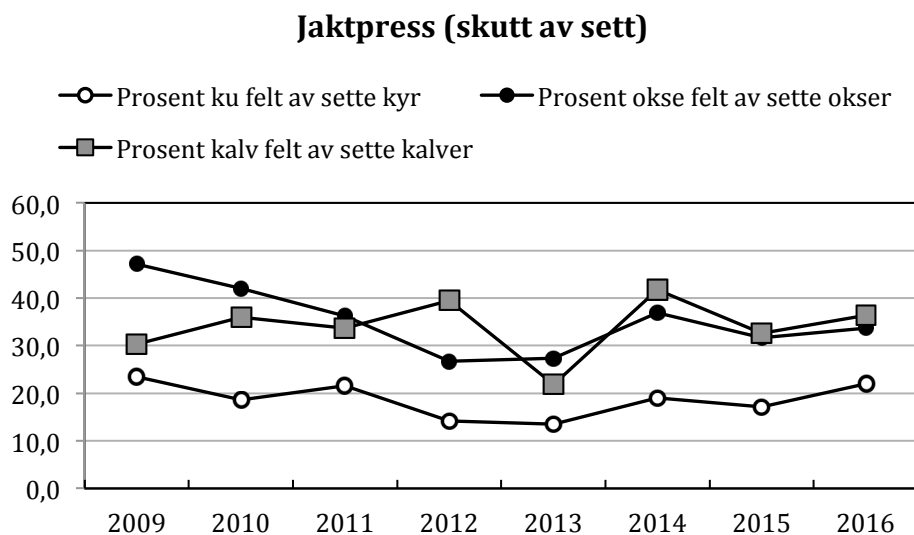

Figur SLV 1. Felt elg og sett elg per dag (øvre figur) og observert ku per okse (nedre figur) i Søndre Land Viltlag Vest i perioden 1999-2016.

Bestandskondisjon

Figur SLV 2. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv- og ungdyr i perioden 1997-2016 (nedre figur) og kalv per ku og kalv per kalvku fra sett elg i perioden 1999-2016 (øvre figur) for Søndre Land Viltlag Vest. Vektdata fra 2002 mangler.

Figur SLV 3. Andel skutte av sette dyr i perioden 2009-2016 for Søndre Land Viltlag Vest.

Kommentarer

Tabell SLV 1: Avskytningsplan fra gjeldende bestandsplan.

År	Ku		Okse		Kalv		Sum	
	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks
2012	30	35	40	45	30	40	100	120
2013	30	35	40	45	30	40	100	120
2014	28	35	38	45	28	40	94	120
2015	28	35	38	45	28	40	94	120
2016	25	35	35	45	25	40	85	120
Sum	141	175	191	225	141	200	473	600

Det ble felt 134 elg i 2016 hvorav 48 kyr, 39 okser og 47 kalv. Dette var en betydelig økning fra 2015 da det ble felt 118 dyr.

Samlet i planperioden ble det felt 541 elg, noe som er innenfor planlagte uttak for planperioden. De felte dyra fordelte seg på 169 kyr, 175 okser og 197 kalver, som utgjør hhv. 31%, 32% og 37% av jaktuttaket i planperioden. Det ble felt 16 okser mindre enn planlagt minimum, mens antall fellinger for kalv og ku var innenfor det planlagte fellingsintervallet.

Antall observert elg per jegerdag er noe overaskende uendret fra fjoråret, med 0,3 elg sett per jegerdag. Det økte fellingstallet gjør seg gjeldende i jaktpresset, som har økt for alle kategorier, sammenlignet med fjoråret.

I likhet med Søndre Land viltlag Øst, falt slaktevektene for kalv og ungdyr i Vest i 2016 til hhv. 64 og 126 kg. I likhet med slaktevektene, var det også en nedgang i kalveproduksjonen, med en observert kalve- og tvillingrate på hhv. 0,59 og 1,08.

Kjønnsforholdet ble noe overraskende ytterligere forskjøvet i jakta 2016, med ett observert ku per okse-forhold på 1,9. Dersom viltlaget fortsetter med å felle en overvekt av hodyr, vil sannsynligvis kjønnsforholdet bli jevnere kommende år.

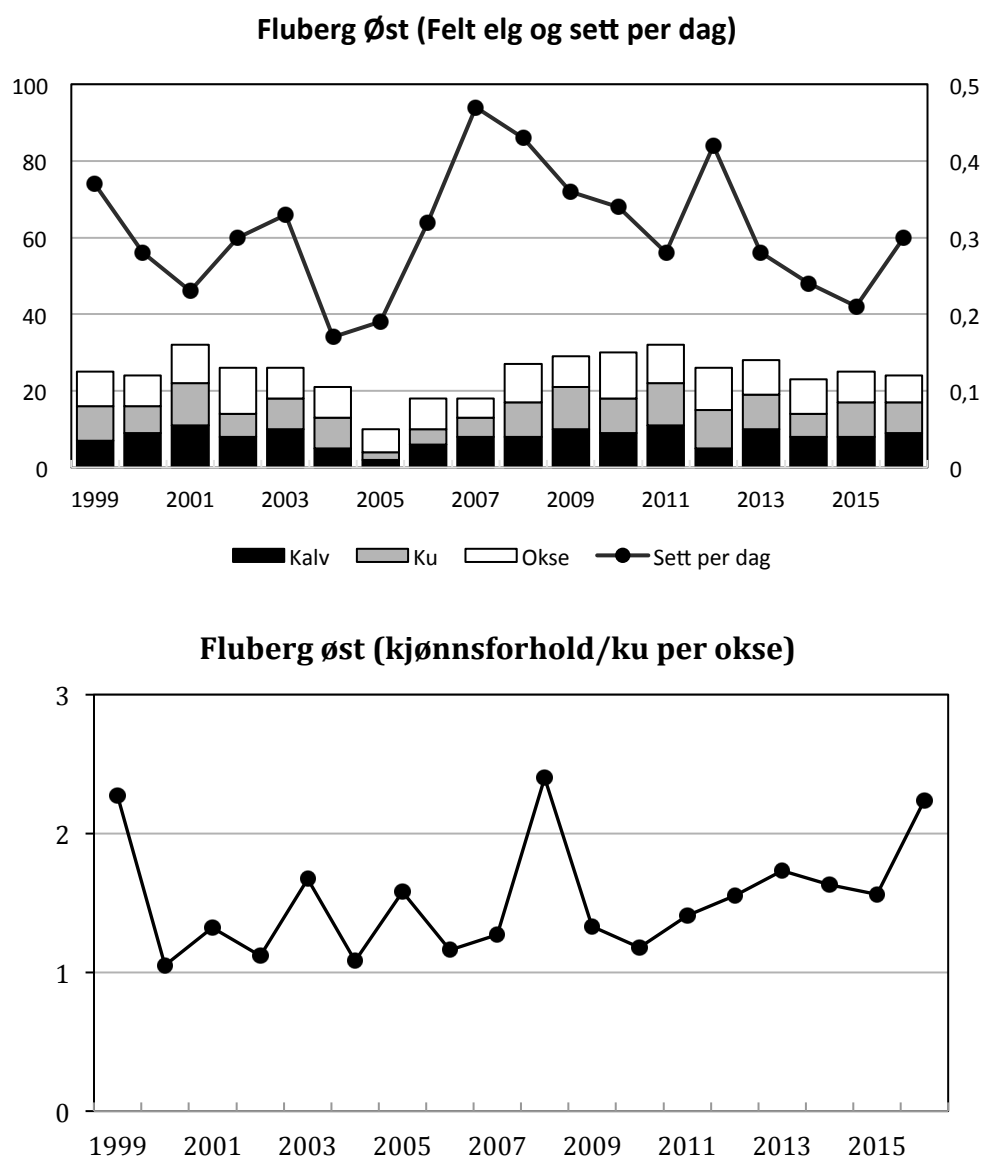
Anbefaling

De høye kalveratene og økte sett-elg verdiene i jakta 2015, gav rom for et betydelig jaktuttak på 134 dyr i 2016, noe som trolig var nødvendig for å unngå kortsiktig bestandsvekst.

Dersom nåværende mål om å stabilisere bestanden tilsvarende 0,2 sett elg per dag blir videreført, bør jakttrykket økes betydelig i neste planperiode. Vi anbefaler et jaktuttak for neste planperiode på minimum 600 dyr fordelt over 5 år, der andelen hodyr bør utgjøre 200 dyr med mål om en reduksjon i elgbestanden. Et jaktuttak i 2017 på om lag 140 dyr vil trolig medføre en svak bestandsreduksjon og anbefales.

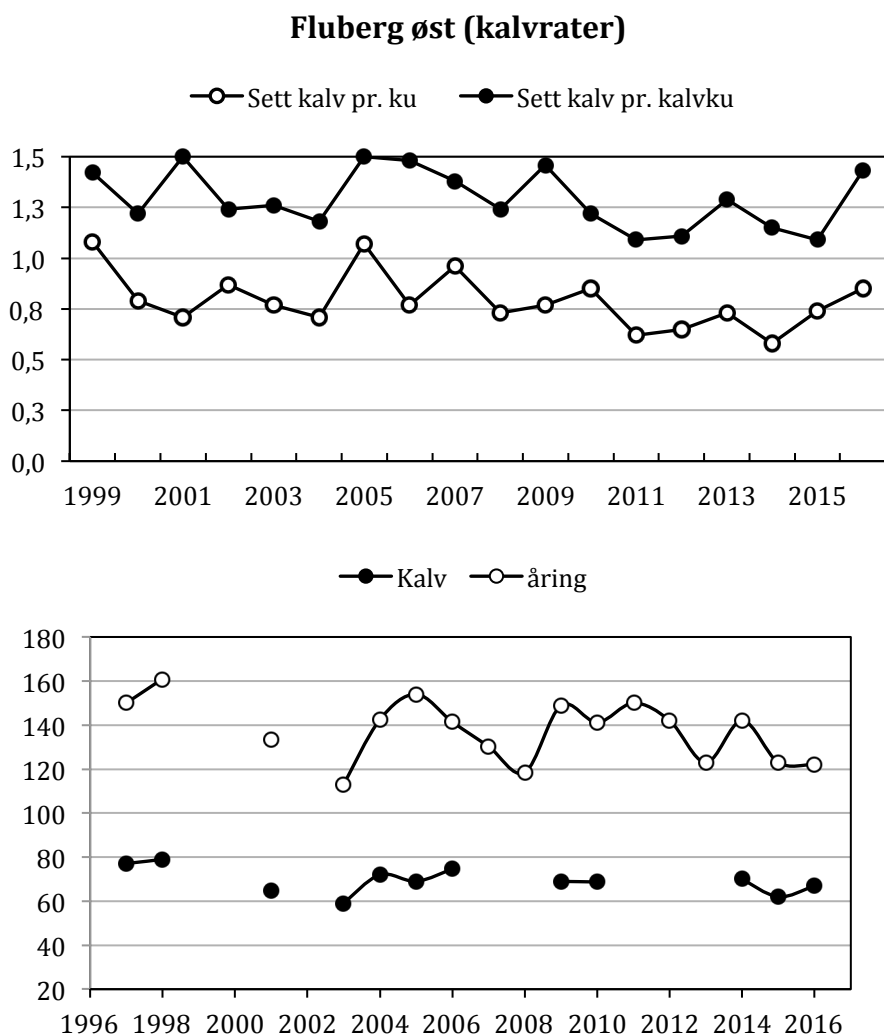
Fluberg Østre Driftsplanområde

Bestandsutvikling

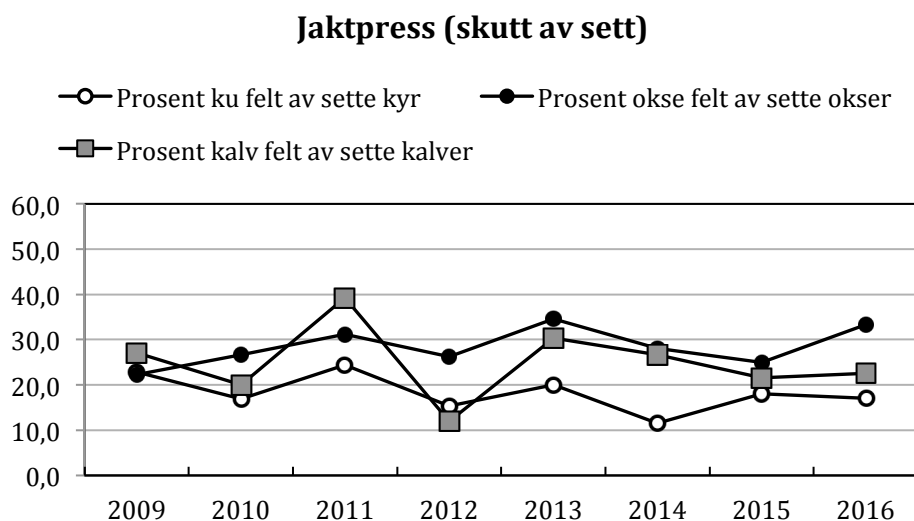

Figur FØ 1. Felt elg og sett elg per dag (øvre figur) og observert ku per okse (nedre figur) i Fluberg Øst Driftsplanområde i perioden 1999-2016.

Bestandskondisjon

Figur FØ 2. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr i perioden 1997-2016 (nedre figur) og kalv per ku og kalv per kalvku fra sett elg (øvre figur) i Fluberg Øst Driftsplanområde i perioden 1999-2016. Vektdata for enkelte år mangler.

Figur FØ 3. Andel skutte av sette dyr i perioden 2009-2016 for Fluberg Øst Driftsplanområde.

Kommentarer

Tabell FØ 1: Avskytningsplan fra gjeldende bestandsplan.

År	Ku		Okse		Kalv		Sum	
	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks
2012	10	12	10	12	10	12	30	36
2013	10	12	10	12	10	12	30	36
2014	9	12	9	12	9	12	27	36
2015	8	12	8	12	8	12	24	36
2016	7	12	7	12	7	12	21	36
Sum	44	60	44	60	44	60	132	180

I 2016 ble det felt 24 elg med følgende fordeling i jaktuttaket: 8 kyr, 7 okser og 9 kalv. Fellingstallene var innenfor intervallene for planlagt årlig avskyting for alle kategorier.

Samlet i planperioden ble det felt 126 elg. Dette er marginalt under minste planlagte uttak for hele planperioden. Det ble felt 42 kyr og 40 kalv, noe som også var mindre enn planlagt jaktuttak for nevnte kategorier dyr. Når det gjelder okser så ble det felt 44 dyroks, identisk med minste planlagte fellingsuttak for perioden 2012-2016.

Tettheten, målt som «sett per dag», har hatt en synlig nedgang i planperioden, med unntak av jakta 2016 da det ble observert 0,3 elg per jegerdag. Jaktpresset, uttrykt som «antall skutt av sette dyr» økte for okse og kalv, mens en marginalt mindre andel av sette kyr ble skutt, sammenlignet med 2015.

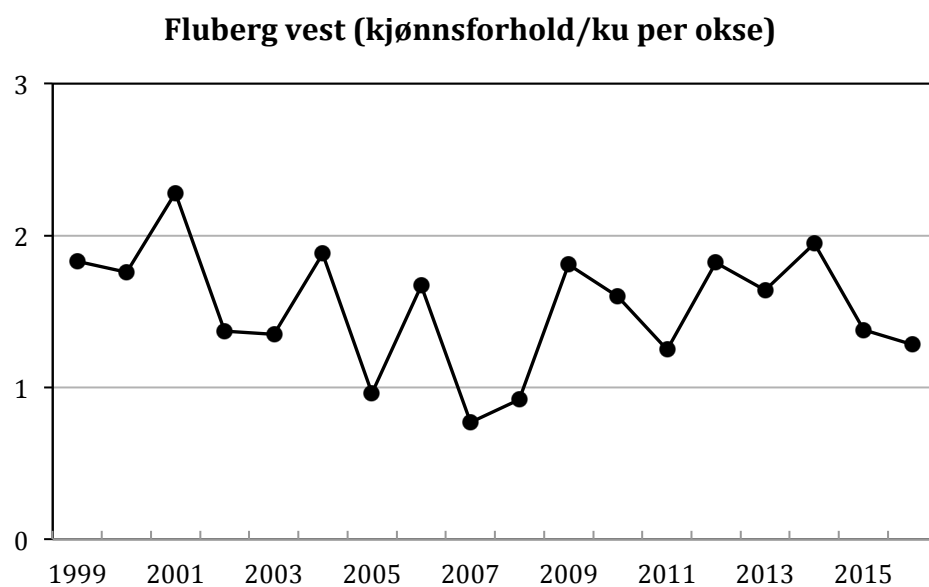
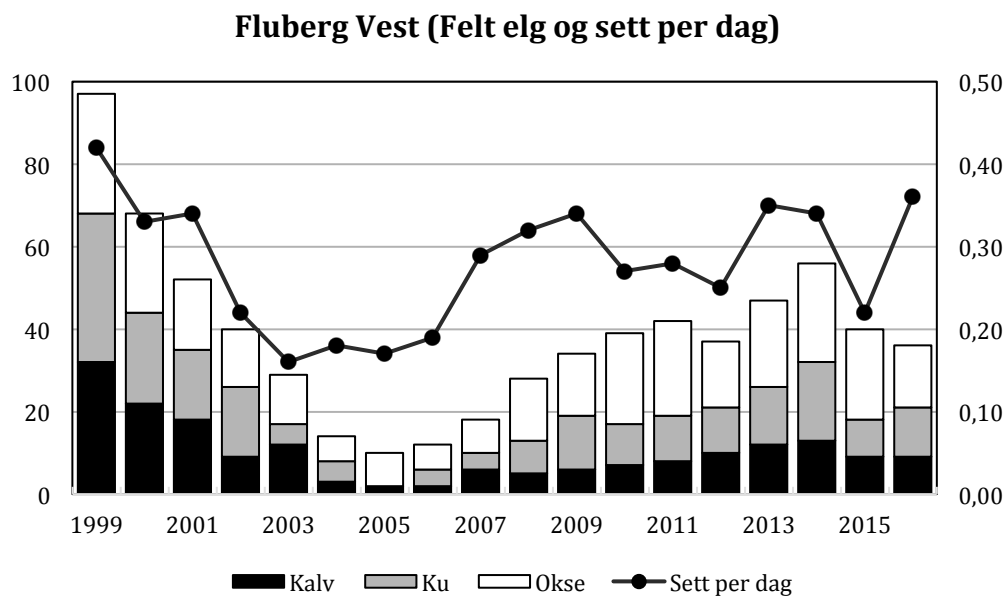
Slaktevektene for kalv og ungdyr i 2016 var hhv. 67 og 122 kg. Da dataene bygger på svært få individ, blir imidlertid tolkninger av bestandskondisjon usikre. Observert kalve- og tvillingrate var i 2016 på hhv. 0,85 og 1,43 og er det høyeste registrert i hele planperioden. Det innebærer at hele 43 % av kalveførende kuer hadde tvillingkalv i 2016. Tallene bygger på 407 jegerdager og 47 ku-observasjoner, og tallmaterialet er i likhet med slaktevektene noe lavt. Det er likevel positivt at både slaktevekter for kalv og rekrutteringsrater har hatt en økning i 2016, sammenlignet med fjoråret.

Kjønnsforholdet har for planperioden samlet sett blitt skeivere. I 2016 ble det observert om lag 2,2 ku per okse, til tross for en svak overvekt av hodyr i jaktuttaket de siste to årene.

Anbefaling

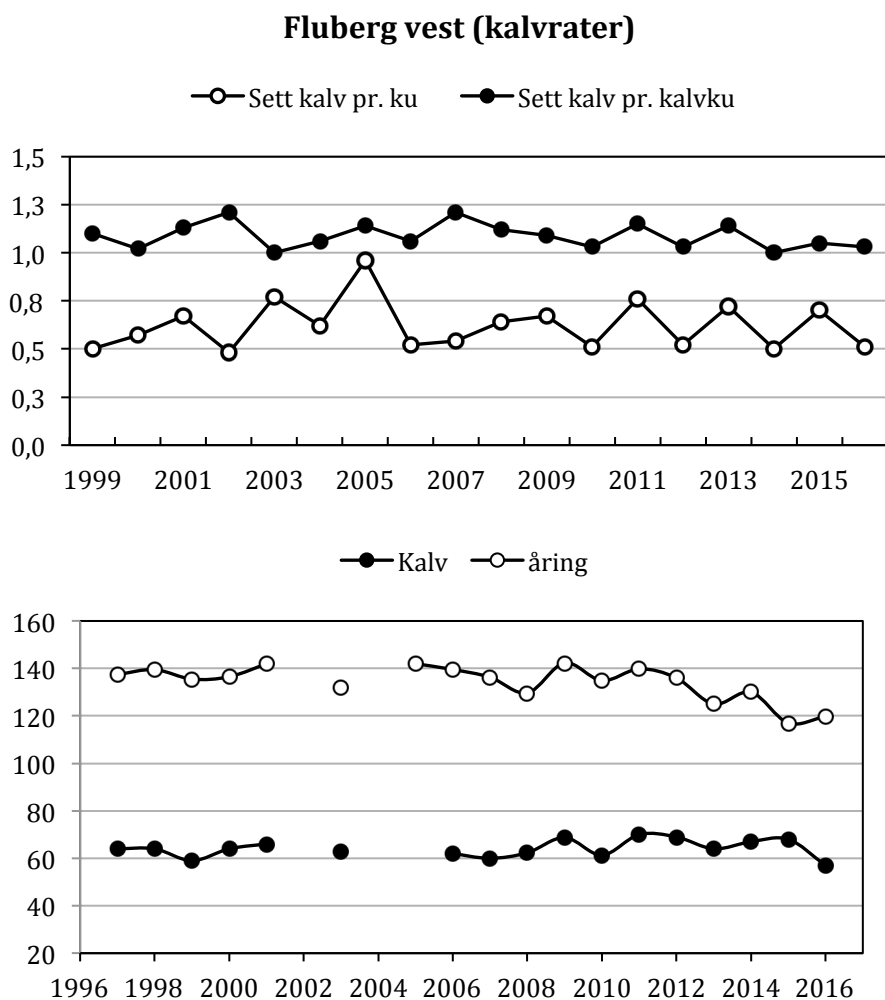
Til tross for en svak bestandsreduksjon tidlig i planperioden, økte noe overaskende elgtettheten i 2016. Den økte kalveproduksjonen kan være medvirkende til dette. I lys av bestandsveksten, bør jaktuttaket økes noe for neste planperiode med mål om å stabilisere bestanden på et noe lavere nivå. Vi anbefaler at det for neste planperiode felles minimum 150 dyr, der hodyrandelen utgjør 35% for å motvirke et noe skeivt kjønnsforhold. For jaktåret 2017 forelås det et jaktuttak på minimum 35 dyr, med bakgrunn i ønsket tetthetsreduksjon. Det er da tatt høyde for økt kalveproduksjon i 2016.

Fluberg Vestre Grunneierlag Bestandsutvikling

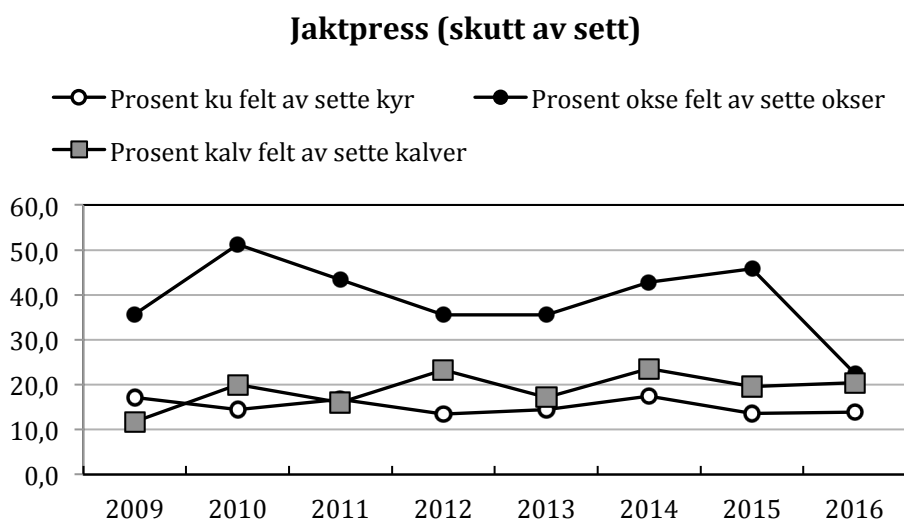

Figur FV 1. Felt elg og sett elg per dag (øvre figur) og observert ku per okse (nedre figur) i Fluberg Vestre Driftsplanområde i perioden 1999-2016.

Bestandskondisjon

Figur FV 2. Gjennomsnittlige slaktevekt for kalv og ungdyr i perioden 1997-2016 (nedre figur) og kalv per ku og kalv per kalvku fra sett elg i perioden 1999-2016 (øvre figur) i Fluberg Vestre Driftsplanområde.

Figur FV 3. Andel skutte av sette dyr i perioden 2009-2016 for Fluberg Vest Driftsplanområde.

Kommentarer

Tabell FV 1: Avskytningsplan fra gjeldende bestandsplan.

År	Ku		Okse		Kalv		Sum	
	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks
2012	14	20	20	25	10	15	44	60
2013	14	20	20	25	10	15	44	60
2014	12	20	15	25	8	15	35	60
2015	12	20	15	25	8	15	35	60
2016	12	20	15	25	8	15	35	60
Sum	64	100	85	125	44	75	193	300

Det ble felt totalt 36 elg i 2016 i Fluberg Vest med følgende fordeling i jaktuttaket: 12 kyr, 15 okser og 9 kalv. Fellingstallene var innenfor intervallene for planlagt årlig avskyting for alle kategorier, men i nedre sjiktet.

For planperioden samlet (2012-2016) ble det felt 216 dyr, hvorav 65 kyr, 98 okser og 53 kalv. For okse og kalv var en innenfor planlagt jaktuttak med god margin, mens for kyr lå uttaket akkurat innenfor minimum planlagte samlet uttak.

Tettheten, målt som «sett per dag», hadde et markant fall i 2015, men økte til 0,36 sett elg per jegerdag i 2016. Jaktpresset, uttrykt som «skutt av sett» holdt seg tilnærmet uendret for ku og kalv, men avtok med om lag 25% for okser.

Slaktevektene for kalv og ungdyr var i 2016 på hhv. 57 kg og 120 kg. I likhet med fjoråret er tallmaterialet lavt, og tolkninger av bestandskondisjon blir noe usikkert selv om kalvevektene i 2016 er de laveste registrerte i planperioden. Den observerte kalve- og tvillingrate var i 2016 på hhv. 0,51 og 1,03, noe som må betegnes som lavt. Samlet sett har rekrutteringsratene holdt seg på et stabilt nivå, men med årlige svingninger.

Kjønnsforholdet synes å bli enda jevnere og det ble observert om lag 1,3 ku per okse i 2016. Dette stemmer godt med at jaktpresset på okse avtok betydelig i jakta 2016, men fremstår likevel som noe overraskende da det er felt nær det dobbelte antallet okser (98) enn kyr (65) for hele planperioden samlet. Her skal bemerkes at indeksen «ku sett per okse» har store årlige variasjoner som følge av et begrenset antall observasjoner.

Anbefaling

Med bakgrunn i at elgtettheten fortsatt er høyere enn planlagt, anbefales det et økt jaktuttak for neste planperiode. Det anbefales et minimum anbefalt jaktuttak på 250 elg samlet for neste planperiode, fordelt på om lag 50 dyr årlig. Jaktpresset på hodyr har vært relativt lavt i hele planperioden (14,5%) sammenlignet med resten av kommunen og bør økes. Et økt uttak av hodyr vil bidra til en mer effektiv bestandsreduksjon.

Vedlegg

Rådata for: SØNDRE LAND ELG

Fellingsår: 2016

Valdnummer: 0536V0004 Fluberg Vestre

Valdansvarlig: Lars W. Grøholt

Jaktfeltnr: 0536J0043 Septun

Jaktleder: Simen Thingelstad

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	27 . 9	111			0			1,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	.	68						0,5		Ingen	Ingen	Fellingdato mangler

Jaktfeltnr: 0536J0044 Nordraak

Jaktleder: Ole Petter Nordraak

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	.									Ikke reg.	Ikke reg.	Fra HVR. Mangler fellingsopplysninger
1	Hann	25 . 9		140				2	1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9		140				2	1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	28 . 9		140				2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	28 . 9		220				4	2,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	1 . 10	65						0,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	1 . 10		160		1			8,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	4 . 10	191		1	0			9,5		Ingen	Ingen	

9	Hann	30 . 10	50					0,5	Ingen	Ingen
---	------	---------	----	--	--	--	--	-----	-------	-------

Jaktfeltnr: 0536J0045 Grøholt **Jaktleder:** Lars W Grøholdt

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	.							0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra HVR. Mangler fellingsopplysninger
	Ho	.							0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra HVR. Mangler fellingsopplysninger
1	Hann	25 . 9	189					4	3,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9		61					0,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	28 . 9						3			Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tannrot og slaktevekt, ikke mulig å
4	Ho	1 . 10		150		0			2,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	8 . 10		234			1	9	4,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	20 . 10		160					2,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	20 . 10				0			5,5		Ingen	Ingen	Slaktevekt ikke oppgitt

Jaktfeltnr: 0536J0047 Wilberg **Jaktleder:** Olav Hagenborg

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	.							1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra HVR. Mangler fellingsopplysninger
1	Hann	27 . 9	212					6	3,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	28 . 9	126			0					Ingen	Ingen	Mangler for mye av tannrot til å
3	Hann	29 . 9	45						0,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0048		Næs jaktlag		Jaktleder:		Olaf Sæthre					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	190					6	3,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	173					3	2,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	.	116			0			1,5		Ingen	Ingen	Fellingdato mangler

Jaktfeltnr:		0536J0049		Bull		Jaktleder:		Marcus Chr. Bull					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	7 . 10	180					4	3,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0050		Viker		Jaktleder:		Jan Inge Bromkun					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	14 . 10	168			0			6,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	24 . 10	108								Ingen	Ingen	Mangler for mye av tannrot til å
3	Hann	20 . 10	171					2	5,5		Ingen	Ingen	Lav vekt i forhold til alder

Jaktfeltnr:		0536J0051		Blom		Jaktleder:		Terje Wollseter					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	27 . 9	132					2	1,5		Ingen	Ingen	

2	Hann	27 . 9	120					2	1,5	Ingen	Ingen
3	Ho	25 . 10	162			0			5,5	Ikke reg.	Ikke reg.

Jaktfeltnr: 0536J0054 Eriksen **Jaktleder:** Haakon Eriksen Haraldsrud

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	14 . 10	144					4	2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Valdnummer: 0536V0011 Hornsvaldet

Valdansvarlig:

Jaktfeltnr: 0536J0035 Horn jaktfelt

Jaktleder:

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	28 . 10	155						3,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Valdnummer: 0536V0013 Fluberg Østre

Valdansvarlig: Steinar Fretheim

Jaktfeltnr: Øistein Lien

Jaktleder: Øistein Lien

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	30 . 10	165								Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner
	Ho	28 . 10	198			1			10,5		Ingen	Ingen	

Ukjen 28 . 10 81

0,5

Ikke reg.

Ikke reg.

Fra kontrollskjema

Jaktfeltnr: 0536J0036

FLØ 01, Fluberg/Iversen

Jaktleder:

Jan Haug

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	5 . 10	64						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema
	Hann	5 . 10	66						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema
1	Hann	1 . 10	218				1	9	3,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	22 . 10	183					4	2,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	26 . 10	155			1	1		6,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0536J0037

FLØ O2, Odnes/Fredriksen

Jaktleder:

Knut Høitomt

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ukjen	7 . 10	49						0,5	1	Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema
	Ukjen	7 . 10	57						0,5	1	Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema
1	Hann	25 . 9	175					2	2,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	25 . 9	235					4	3,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	27 . 9	163			0			2,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	30 . 9	185			0			2,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	7 . 10	172			1	2		10,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0038		FLØ 03, Bergarda				Jaktleder:		Øystein Stokke			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	29 . 9	151		1	0			6,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	2 . 10	234					6	6,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	3 . 10	122						1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	6 . 10	54						0,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	7 . 10	172					4	3,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	13 . 10	83						0,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	14 . 10	189		1	0			5,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0041		Landåsbygda Grunneierlag				Jaktleder:		Herman Hagen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ukjen	26 . 9	64						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler kjønn og tenner
	Ho	22 . 10	162								Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner
	Ukjen	20 . 10	84						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler kjønn og tenner

Valdnummer: 0536V0015 SøndreLand Viltlag Øst **Valdansvarlig:** Paul Flatlien

Jaktfeltnr:		0536J0002		Sone 1			Jaktleder:			Roy E. Lauritsen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgeev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	26 . 9	76						0,5		Ingen	Ingen	mangler tenner
2	Hann	26 . 9	99					2	1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	28 . 9	148					2	1,5		Ingen	Ingen	Høy vekt i forhold til alder
4	Ho	14 . 10	132						1,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	17 . 10	173			1			4,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	29 . 10	162			1			7,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0003		Sone 2				Jaktleder:			Knut Arild Fjellheim		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	266					3	4,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	27 . 9	141					3	1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	2 . 10	72						0,5		Ingen	Ingen	mangler tenner
4	Ho	8 . 10	63						0,5		Ingen	Ingen	mangler tenner
5	Ho	13 . 10				0			1,5		Ingen	Ingen	Slaktevekt mangler
6	Hann	14 . 10						4	4,5		Ingen	Ingen	Slaktevekt mangler
7	Ho	29 . 10		160		0			4,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0005		Sone 3				Jaktleder:			Finn Øksne		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	1 . 10	228					6	4,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	14 . 10	170		1				5,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	16 . 10	128					2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	29 . 10						4	2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0006		Sone 4				Jaktleder:			Jan Arne Sandsengen		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	30 . 9	158			0			2,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	8 . 10	98						1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	27 . 10	116					1	1,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	28 . 10	131					3	1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0007		Sone 5				Jaktleder:			Per Askvig		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	186					3	3,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	27 . 9	164			0			3,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0008		Sone 6		Jaktleder:		Jørn Erik Sand					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	50						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
2	Ho	26 . 9	44						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner. Kalven var rød. Seint Født
3	Ho	26 . 9	182		1	1			11,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	30 . 9	65						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
5	Hann	1 . 10	174					4	3,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	2 . 10	133					2	1,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	4 . 10	185		0	0			2,5		Ingen	Ingen	
8	Hann	30 . 10	172					4	3,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0009		Sone 7		Jaktleder:		Erik Bakken					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	26 . 9	51						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
2	Hann	27 . 9	241					9	7,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0010		Sone 8A		Jaktleder:		Hans Olav Søreng					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	30 . 9	93						1,5		Ingen	Få	
2	Ho	30 . 9	168		1				11,5		Ingen	Få	

3	Hann	5 . 10	134					2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	22 . 10	58						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner
5	Hann	30 . 10	161					3	2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0011		Sone 8B		Jaktleder:		Erik Brænden					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	18 . 10	180					4			Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner
2	Ho	29 . 10	75						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner

Jaktfeltnr:		0536J0012		Sone 9		Jaktleder:		Nils Sand					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	27 . 9	142			0			4,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	2 . 10	222				1	10	5,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	1 . 10	154					5	4,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0013		Sone 10		Jaktleder:		Iver Øksne					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	171			0			3,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	25 . 9	117						1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	26 . 9	62						0,5		Ingen	Ingen	mangler tenner
4	Hann	9 . 10	61						0,5		Ingen	Ingen	mangler tenner

5 Hann 15 . 10 185

4 3,5

Ingen Ingen

Jaktfeltnr: 0536J0014 Sone 11A

Jaktleder: Endre Granum

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgeev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
----------	-------	------	-----------	-----------	------	--------	----------	--------	-------	----------	-------	---------------	---------

1	Hann	27 . 9							1,5		Ingen	En del	Slaktevekt mangler
2	Hann	29 . 9							3,5		Ingen	Ikke reg.	Slaktevekt mangler
3	Ho	8 . 10							4,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Slaktevekt mangler
4	Ho	23 . 10	78						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	mangler tenner

Valdnummer: 0536V0016 Søndre Land Viltlag Vest

Valdansvarlig: Paul Flatlien

Jaktfeltnr: 0536J0015 Sone 12

Jaktleder: Paul Flatlien

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgeev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
----------	-------	------	-----------	-----------	------	--------	----------	--------	-------	----------	-------	---------------	---------

1	Hann	26 . 9	156					2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner, kryssa som ungdyr
2	Ho	30 . 9	65						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	mangler tenner
3	Ho	4 . 10	175		1	0			5,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	6 . 10	62						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
5	Hann	9 . 10	185					4			Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler for mye av tannrot til å
6	Hann	14 . 10	131					2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
7	Ho	30 . 10	80						1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0016		Sone 13		Jaktleder:			Gudbrand Engelién				
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgeev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	160					2	1,5		Ingen	Ingen	Høy vekt i forhold til alder
2	Hann	26 . 9	67						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema
3	Ho	28 . 9	138						1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	29 . 9	63						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema
5	Ho	30 . 9	69						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema
6	Hann	6 . 10	190				1	5	3,5		Ingen	Ingen	
7	Hann	15 . 10	51						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema. Overtatt av 26B
8	Ho	15 . 10	166		1	2			6,5		Ingen	Ingen	
9	Ho	23 . 10	65						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema

Jaktfeltnr:		0536J0017		Sone 14			Jaktleder:			Bjørn Knutsen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	171					4	3,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	265					6	6,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	3 . 10	74						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
4	Hann	8 . 10	78						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
5	Ho	8 . 10	170			1			5,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	9 . 10	72						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner

7	Ho	15 . 10	75					0,5	Ingen	Ingen	Mangler tenner
8	Ho	15 . 10	210			1		6,5	Ingen	Ingen	
9	Ho	15 . 10	171		1	0		4,5	Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0018		Sone 15			Jaktleder:			Lars Holst			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	28 . 9	138			0			4,5		Ingen	Ingen	
10	Ho	2 . 11	60						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema
2	Ho	28 . 9	120			0			1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	28 . 9	139					3	1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	5 . 10	137			0			3,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	5 . 10	220				1	8	7,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	12 . 10	47						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema
7	Hann	12 . 10	199					6	3,5		Ingen	Ingen	
8	Ho	2 . 11	74						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema
9	Ho	2 . 11	57						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema

Jaktfeltnr:		0536J0019		Sone 16A				Jaktleder:			Gudbrand Skude		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	144					4	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	28 . 9	232					12	5,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

4	Ho	8 . 10	127		1	0			4,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
5	Hann	30 . 10							0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner og slaktevekt

Jaktfeltnr: 0536J0020 Sone 16B **Jaktleder:** Frank Sarastuen-Kleven

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgeev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
2	Ho	27 . 9	185			0			6,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Ho	29 . 9	128						1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Hann	1 . 10	250						5,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Taggantall mangler
5	Hann	30 . 10							0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Slaktevekt mangler

Jaktfeltnr: 0536J0021 Sone 17 **Jaktleder:** Einar Østdahl

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgeev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9		165	1	1			4,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	25 . 9		60					0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
3	Ho	26 . 9			1	1			10,5		Ingen	Ingen	Slaktevekt mangler
4	Hann	26 . 9		60					0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
5	Hann	26 . 9						5	3,5		Ingen	Ingen	Slaktevekt mangler
6	Ho	27 . 9				0			10,5		Ingen	Ingen	Slaktevekt mangler
7	Ho	27 . 9				0			2,5		Ingen	Ingen	Slaktevekt mangler
8	Hann	28 . 9						3	1,5		Ingen	Ingen	Slaktevekt mangler
9	Ho	29 . 9		60					0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner

Jaktfeltnr:		0536J0022		Sone 18				Jaktleder:			Torgeir Søfferud		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	29 . 9	63						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner
2	Hann	30 . 9	245					6	8,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Ho	1 . 10	65						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner
4	Hann	2 . 10	124					2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
5	Hann	7 . 10	60						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner
6	Ho	7 . 10	140						4,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
7	Ho	8 . 10	134						1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
8	Hann	17 . 10	64						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner

Jaktfeltnr:			0536J0023		Sone 19			Jaktleder:			Fredrik M. Haugerud		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9									Ikke reg.	Ikke reg.	Tenner og slaktevekt mangler
2	Hann	25 . 9									Ikke reg.	Ikke reg.	Tenner og slaktevekt mangler
3	Hann	26 . 9									Ikke reg.	Ikke reg.	Tenner og slaktevekt mangler
4	Ho	27 . 9									Ikke reg.	Ikke reg.	Tenner og slaktevekt mangler
5	Ho	7 . 10	148			1			11,5		Få	Ikke reg.	
6	Ho	7 . 10									Ikke reg.	Ikke reg.	Tenner og slaktevekt mangler
7	Ho	8 . 10	200			1			6,5		Få	Ikke reg.	

8 Hann 28 . 10

Ikke reg. Ikke reg. Tenner og slaktevekt mangler

Jaktfeltnr: 0536J0024 Sone 20 **Jaktleder:** Ole S. Skamsar

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	112					2	1,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	28 . 9		170		0			4,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Ho	30 . 9	190		1	1			6,5		Ingen	Ikke reg.	
4	Ho	30 . 9	55						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema, mangler tenner
5	Ho	7 . 10	180			0			3,5		Ikke reg.	Få	
6	Ho	8 . 10	60						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema, mangler tenner
7	Ho	22 . 10	65						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema, mangler tenner
8	Hann	28 . 10	200	190			1	6	4,5		Ingen	Ingen	
9	Ho	29 . 10	140			0			1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0536J0025 Sone 21 **Jaktleder:** Ola Engelién

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	122					4	1,5		Ingen	Få	
2	Hann	26 . 9	126					4	1,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	26 . 9	160			0			3,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Hann	1 . 10						4	3,5		Ingen	Ingen	Slaktevekt ikke oppgitt
5	Ho	15 . 10				0			5,5		Ingen	Ingen	Slaktevekt ikke oppgitt

6	Ho	15 . 10		0		6,5	Ingen	Ingen	Slaktevekt ikke oppgitt
---	----	---------	--	---	--	-----	-------	-------	-------------------------

Jaktfeltnr: 0536J0026				Sone 22&23 Lomsjølia				Jaktleder:		Atle Dragerengen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	26 . 9	167						4,5		Ingen	Ingen	
10	Ho	8 . 10	52						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
11	Hann	9 . 10	152					2	2,5		Ingen	Ingen	
12	Hann	10 . 10	118						1,5		Ingen	Ingen	Mangler taggantall
13	Ho	13 . 10	152			0			11,5		Ingen	Ingen	
14	Ho	14 . 10	107						1,5		Ingen	Ingen	
15	Ho	25 . 10	148		1	0			4,5		Ingen	Ingen	
16	Hann	25 . 10	73						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
17	Hann	25 . 10	71						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
18	Hann	28 . 10	109					3	1,5		Ingen	Ingen	
19	Hann	29 . 10	128					4	2,5		Ingen	Ingen	Lav vekt i forhold til alder
2	Hann	26 . 9	62						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
3	Ho	28 . 9	62						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
4	Ho	28 . 9	54						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
5	Ho	2 . 10	48						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
6	Ho	4 . 10	55						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner
7	Hann	4 . 10	202				1	7	4,5		Ingen	Ingen	
8	Ho	7 . 10	61						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner

9	Ho	7 . 10	170			1		6,5	Ingen	Ingen
---	----	--------	-----	--	--	---	--	-----	-------	-------

Jaktfeltnr:	0536J0027	Sone 24	Jaktleder:	Andreas Lomsdal
--------------------	-----------	---------	-------------------	-----------------

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	28 . 9	50						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema, mangler tenner
2	Ho	30 . 9	79						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Fra kontrollskjema, mangler tenner
3	Hann	1 . 10		150				2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	15 . 10	180		1	0			5,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	22 . 10	167		1	1			9,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	22 . 10	73						0,5		Ingen	Ingen	Fra kontrollskjema, mangler tenner
7	Ho	22 . 10	113						1,5		Ingen	Ingen	
8	Hann	30 . 10	60						0,5		Ingen	Ingen	Fra kontrollskjema, mangler tenner

Jaktfeltnr:	0536J0028	Sone 25A	Jaktleder:	Per Kristian Sarastuen
--------------------	-----------	----------	-------------------	------------------------

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	7 . 10	243					9	9,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	14 . 10	172			0			4,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Ho	15 . 10		160		0			5,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	30 . 10		56					0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Mangler tenner

Jaktfeltnr:		0536J0029		Sone 25B				Jaktleder:			Anders Hagenborg		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	129						1,5		Ingen	Ingen	
10	Hann	22 . 10	148					3	4,5		Ingen	Ingen	Lav vekt i forhold til alder
2	Hann	25 . 9	220					8	4,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	26 . 9	177			1			7,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	26 . 9	65						0,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	28 . 9	70						0,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	28 . 9	180					6	2,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	29 . 9		190		0			3,5		Ingen	Ingen	
8	Ho	30 . 9		138					1,5		Ingen	Ingen	
9	Hann	1 . 10	240					3	5,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0030		Sone 26A				Jaktleder:			Gustav Olsen		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	27 . 9	208					5	3,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	27 . 9	169			0			3,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	29 . 9	210			0			7,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	29 . 10	137					2	1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0031		Sone 26B				Jaktleder:			Ole Helmer E. Bjørlien		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	143					4	2,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	16 . 10	115			0			1,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	11 . 10	120			0			1,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	16 . 10	115					2	1,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	16 . 10	73						0,5		Ingen	Ingen	Mangler tenner

Rådata for: SØNDRE LAND HJORT

Fellingsår:2016

Valdnummer: 0536V0016 Søndre Land Viltlag Vest **Valdansvarlig:** Paul Flatlien

Jaktfeltnr:	0536J0017	Sone 14	Jaktleder:	Bjørn Knutsen									
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	26 . 9	63						2,5		Ingen	Ingen	